

● BEVERLY HILLS 90210

Jennie Garth

*La telefon  
cu actorii noștri*

**Crîma,**  
*obiect de consum*

În această lună

nr. 50

Nr. 2/1994 (371)

REVISTĂ A CINEFILOR DE TOATE VÂRSTELE

noul

CINEMA

Anul V

<https://biblioteca-digitala.ro>



# PRĂJITURILE AU DEVENIT CAM AMARE

**P**rimile filme cu „liceeni” au fost — în minte — în timpinate de cititorii noștri cu explozii de entuziasm sau măcar cu o largă și generoasă bunăvoință. Se ajunseser la metafore culinare, o mică spectacol comparând-o pe Tamara Buciuceanu, severa profesoară de matematică, cu, nu mai știu, o bomboană, o prăjitură sau o felie de cozonac. Ce putea fi mai rupt din rai pentru copilul român la acea vreme decât o prăjitură sau o felie de cozonac? Oricum, nu se prevedea atunci nici lungimea-fluviu a serialului, nici declinul fanteziei creatorilor, nici maturizarea spiritului critic al liceenilor-spectatori, nici revoluția, nici evoluția și nici involuția. Spectatorii adolescenți se simțeau fericiți și mândri că filmul se apropia de vârsta și de lumea lor. Între timp, pretențiile lor au crescut, în vreme ce dimensiunea și calitatea prăjiturilor au scăzut, invers proporțional deci cu oferta de filme străine de pe piața românească și cu kilometrii serialului. Ecurile au început să devină din ce în ce mai critice, nemulțumirile juniorilor spectatori din ce în ce mai mari, iar filmele cu pricina din ce în ce mai mici, adică mai slabe.

În legătură cu cel mai recent film din seria cu pricina, **LICEENII ÎN ALERTĂ**, iată ce ne scrie **SORIN BARNĂ** din Brașov: „Alerta este o stare ce precede o anumită primejdie care poate fi, uneori, fatală. Se pare că primejdia care-i păste pe liceenii din aceste filme este suspendarea acestei serii. Nu știu cine s-ar mai duce la un viitor film cu liceenii să-l vizioneze. Asta datorită „profesionalismului” cu care a fost realizat **LICEENII ÎN ALERTĂ**. Domnilor, vă spun sincer, mai bine să vină americanii (eh! — d.s.) cu subproducțiile lor să ne invadeze cinematografele, decât să mai vad asemenea „producții” de ale noastre. Știu că în nici un film american n-o să aud stăteala replici interpretate atât de fals.” Și, mai departe: „Imaginația noastră se pare că s-a cam îmbolnăvit, sărăcuțel! După cât se vede, îmbolnăvirea imaginației, ca și somnul rațiunii, naște monștri.” Apoi: „Dacă se voia să se lupte împotriva violenței și a drogurilor, poate că era mai eficientă finanțarea unei campanii în presă, la radio sau la televiziune. (...) Trebuie să recunoșc, însă, să apreciez totodată inspirația producătorilor de a se înscrie

în genul care a dominat anul acesta ecranul cinematografiei — parodia. (...) Acest ultim film (din serie — d.s.) este prea generos în falsuri și exagerări.”

Se pare că prăjiturile de acum vreo patru-cinci ani au devenit cam amare.

## FILME DE GROAZĂ, SITUAȚIE DE GROAZĂ

**A**m vizionat în ultima vreme o avalanșă de filme de groază, horror-ul este la mare modă, ne scrie fidelă noastră corespondentă din Mangalia, **EMILIA DABU**. „Ce ne facem, pretutindeni „groaza” este la ea acasă. Este așa o patimă fanatică, iar tânărul mea generație o degustă fascinat. (...) M-am «ericit» cu o păpușă criminală, un Mickey de 10 ani care-și ucide toți părinții care-l adoptau, cu copii, mai ales fetițe vampiri, posedate, ucigăse. Cum să pângărim copiii, copilaria? Ce să priceapă copiii din aceste «superbe» pelicule? Cum să evadeze din cotidian în prezența acestor amețitoare povești-lumină ale secolului XX? Este probabil o modă care vine și trece, dar de ce ne se inghesuie regiilor să realizeze un film gen **CASABLANCA**, **ROCCO ȘI FRĂȚII SĂI**, **FRAGIL SĂLBATICI**, **GHEPARDUL**, de ce mereu șocuri, care nu este suficient de șocantă viața noastră cea de toate zilele?”

Ce cred eu despre chestiunea asta? Sfârșitul nostru de secol și de mileniu a acumulat stres, nevroză, isterii, grație războaielor calde și reci, revoluțiilor, ritmului îndrăcit al vieții, deziluziilor, amenințărilor, catastrofelor. Filme horror s-au mai făcut, dar înmulțirea lor este expresia acestor șocuri ale existenței. Dar, la urma urmei, unele maldăi psihice nu se tratează cu șocuri electrice? Cui pe cui...

Revin la scrisoarea Emiliei: „Ne este dor, dragii noștri, de ceva filme românești (...) Ne obișnuisem cu câteva case de filme, cu multe premiere, e drept, nu de mare calitate, dar printre ele răburneau cele adevărate. Acum e o sărăcie de moarte în premieră cinematografică

românești”. Sărăcie, ca peste tot! „Nu m-am mai bucurat de mult de o peliculă românească. Or fi picate toate în concediu de acomodare pe la marile porți? (...) Filmele cad tot mai adânc în capcana superficialului”. Îmi place această imagine oximoronică: a cădea adânc în capcana superficialului. Notă bună pentru metaforă!

## TINERII SUNT RADICALI

**A** **NCA LUPESCU** din Focșani (16 ani) nu ne mai dă nici o șansă! „Nu sunt deloc mulțumită de revista voastră”. Îmi place că ne tutuim, dar de când cu anglofonia noastră, mai tare decât francofonia, nu mai cunoaștem decât persoana a II-a: tu (și voi), ceea ce, pe noi, ăstia, obișnuți (prost) cu promne de reverență datând de pe vremea voievozilor, ne întinereste mult și măgulitor. Aprecierea negativă este categorică și fără drept de apel: „Începând de la prima toale și până la sfârșit nu este nimic interesant”. A.L. ne întreabă de ce nu apar postere cu actori români? Ocarându-ne că scriem despre Ingrid Bergman, Bette Davis sau Marilyn Monroe („de parcă ar fi fost cine știu cine”), face un gest prea amical. Față de noi. Căci față de artiștii cității!... „Este adevărat, zice Anca, nu contese (ortografia îi aparține — d.s.) geniul lor, dar credeți că noi nu avem? Ba avem și încă multe necunoscute”.

**MIRELA VOICU** din București (19 ani) apără drepturile filmului românesc (cărui dealtfel i-am dedicat nu o dată în exclusivitate dialogul cu cititorii). „Filmele românești, bune și rele, s-au făcut și înainte și după '89. Nu este adevărat, și spunem cu certitudine, că în cinematografia noastră nu s-a făcut mai nimic înainte de revoluție. (...) S-au dat și exemple de filme românești bune, dar și acestea puține. Totuși, lista (făcută parcă standard de unii cinești și critici de film) nu cuprinde decât câteva filmele (s.n.) care se cred a fi ceva „mai bune” și făcute înainte de '89. Și acestea se spune că ar fi: **RECONȘTITURILE**, **PAS ÎN DOI**, **CONCURS**, **FĂLEZE DE NISIP**, **GLISSANDO**, **PROBA**

**DE MICROFON** și alte câteva (...) Eu cred că adevărata cinematografie românească este reprezentată în cea mai mare parte de ecranizări. Exemple sunt numeroase”. După ce le enumeră, ne măstră că publicăm mai multe informații despre filmul străin (mai ales american) decât despre filmul românesc.

De asemenea **MIHAELA DUMITRESCU**, din București (17 ani), ne cere cât mai multe informații despre filmul românesc.

Nu ca răspuns la solicitările celor trei corespondente, citez dintr-o scrisoare primită de la **DIANA VILHEMINA** din București (16 ani): „Vă rog, vă implor, nu mai publicați în revista dumneavoastră filme românești, căci sunt de prost gust, sunt nemăslăinți de slabi”.

Încercăm așadar să ținem balanța între toate gusturile.

## ARTA ȘI BANUL

**U**n cinefil înflăcărat atunci când e vorba de filmul-artă și nu de cel marț, se declară **IULIANA STĂNESCU** din București, care, între altele, deține o colecție a revistei „Cinema” începând cu anul 1963, „deși eu m-am născut abia peste 10 ani”. Este vorba, ați înțeles, de o tradiție în familie.

„Bineînțeles, nu pot fi atât de absurdă încât să pretind marilor producători să scoată pe piață numai filme-bijuterii, care riscă să fie gustate de un segment restrâns de cinefili, dar nici să sacrifice cu totul ideea de artă în favoarea banului. Înțeleg prin filme-bijuterii acele filme discrete, valoroase, fără efecte de explozii speciale costisitoare, dar pline de sentimente, idei, gânduri, filme pe care să nu le uiti imediat după aprinderea luminii în sală, ci să tragi concluzii, să înveți, să încerci să le înțelegi, să decodifici mesajele regizorului, ale echipelor sale”.

Pe corespondenta noastră au intrat-o câteva din ultimele filme americane gen **Terminator 2**: „Mi-a venit să plâng observând cât de mult s-a schimbat mentalitatea creatorului de film în raport cu banul și mijloacele de expresie. (...) Aproape că urăsc Hollywoodul

Echipa de la Star Trek



În nr. 12/93 la pag. 7 în imaginea din **Patul conjugal**, alături de Valentin Uritescu și Geo Costiniu apare Oana Raluca Badea, machiezuza filmului, aleasă de regizorul Mircea Daneliuc să interpreteze chiar rolul machiezei în filmul său.

## Din sumar

februarie 1994

IALOG CU CITITORII

LA TELEFON CU ACTORII NOȘTRI

**PE ECRANE:** Alien 3, Primul sărut, Singur acasă 2, Răsărit de soare, Scara lui Jacob, Propunere indecentă, Fără scăpare, Sommersby, A doua cădere a Constantinopolului

**CENTENAR:** Sarah Bernhardt

**CRIMA, OBIECT DE CONSUM**

**FESTIVALURI:** Salonic; Mannheim

**AZI, EI SUNT VEDETE:** Sigourney Weaver, Daniel Auteuil

**CINEGLOB; FAN CLUB; FILM FAX**

În acest număr semnează: Mircea Alexandrescu, Miruna Barbu, Irina Coroiu, Adina Darian, Dana Duma, Rolland Man, Daniel Păunică, Dumitru Solomon, Doina Stănescu.



pentru cât de mult s-a deformat acolo ideea de film de calitate și pentru căli regizori europeni de valoare a transformat în regizori-sablon. N-au scăpat nici veteranii Hollywood-ului care începuseră bine (Spielberg, pe care, efectiv, nu l-am recunoscut în JURASSIC PARK și nu pot înțelege euforia generală stărnită de acest film). Oare publicul așteaptă atât de puțin de la un film?

Nu înțeleg de ce Vasile zugravul sau Billy de la benzinărie să hotărască, prin afuența în sălile de cinema, ce fel de filme plac publicului larg. Procedeu acela despre care ați scris, prin care publicul poate modifica după voia lui desfășurarea acțiunii unui film, asigurându-i și happy-end-ul de rigoare, mi se pare echivalent cu o profanare. Astfel, ideea creatorului e mutilată și deteriorată pentru că așa vrea Vasile sau Billy.

există și excepții surpriză oferite de europeni sau americani independenți, din ultima categorie numărându-se A RIVER RUNS THROUGH IT, un film care a trecut aproape neobservat, probabil și datorită reclamei insuficiente. Am descoperit filmul lui Redford cu o deosebită plăcere, dublată și de raritatea acestui gen de filme pe marile noastre ecrane. (...) Mi-a mers de-a dreptul la suflet acest film fără vedete, dar cu actori admirabili (...), iar cronica domnului Roland Man mi-a una sufletul cu miere când mi-am descoperit părțile apropiate până la similitudine cu ale dănsului". Se mai întâmplă, vezi bine, că părțile unor cititori să nu difere de cele ale criticilor. Cât despre fotografia lui Brad Pitt (apărută în ianuarie 1992), poate, cine știe, o vom mai da...

## MULȚUMIRI

**M**ulțumim cititorilor **LUCIA MORANDINI** din Plopieni (Prahova), **NADIA** din Tulcea, **DANIELA POPA** din Brașov, **ANAMARIA TRIF** din Beius (Bihor), pentru elogiile aduse revistei, precum și pentru urările adresate colectivului redacțional.

## DIVERSE

**D**ANIEL DOBRINOIU (15 ani) din Buzău ar dori informații și fotografii privind serialul **BEVERLY HILLS 90210**. Din punctul de vedere al fotografiei, vezi coperta la nr. 12/1993 și la nr. 1 și 2/1994.

**ILIE MĂNDOIU** (17 ani) din București dorește să înființeze un **FAN CLUB „DALLAS”**. Pentru amatori, îi dăm adresa: str. Dreptății nr. 10, bloc O 3, sc. 4, et. 3, ap. 182, sector 6.

**SUZANA RADU** din Adjud (jud. Vrancea) are 15 ani și e în clasa a IX-a (profil „limbi străine”). Vrea să devină actriță, dar părinții și-o doresc judecător sau avocat. Profesora de muzică o consideră aptă să intre la Conservator, iar profesora de limbă română „este convinsă” că Suzana are „talent actoricesc din plin” și e păcat să-l irosească. Oricum, până la terminarea liceului mai sunt câțiva ani, așa că e timp suficient să se răzgândească fie părinții, fie profesora de muzică, fie... Dar nu, mai bine, vorba lui Caragiale, să triumfe talentul!

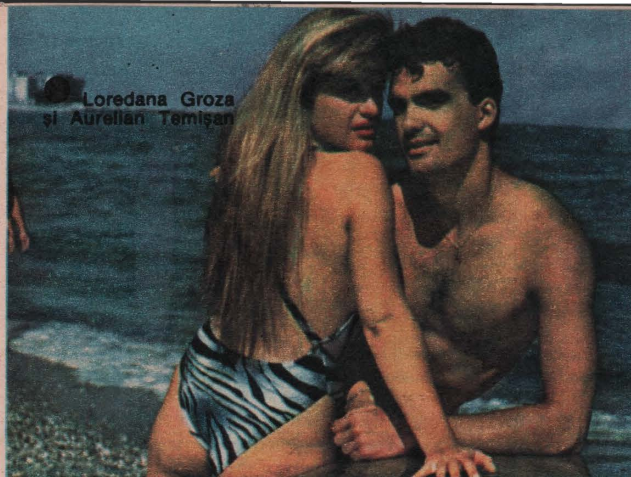
Rubrica *Dialog cu cititorii* este realizată de **DUMITRU SOLOMON**

## Institutul francez a găzduit

### Luna cinematografului românesc contemporan

**A**tenția constantă acordată de Institutul Francez din București filmului nostru s-a concretizat la începutul acestui an în organizarea unei retrospectivă ample intitulată „Luna cinematografului românesc contemporan”. În luna februarie s-au putut vedea pe ecranul din sala de spectacole a prestigioasului Institut pelicule semnificative realizate de cineștii noștri în perioada post-revoluționară.

N-au lipsit filmele care au participat cu succes la festivalurile internaționale, ca *Hotel de lux* de Dan Pița, *Balanța* de Lucian Pintilie, *Patul conjugal* de Mircea Daneliuc, *Vulpe vânător* de Stere Gulea, *Casa din vis* de Ioan Cărmăzan. O atenție aparte a fost acordată debutanților, cele mai semnificative producții din categoria opera prima fiind incluse în selecție: *Unde la soare e frig* de Bogdan Dumitrescu, *Duminică* cu bilete de voie de Nicolae Caranfil, *Rămânerea* de Laurențiu Damian, *Înnebunesc și-mi pare rău* de Jon Gostin, *Timpul liber* de Valeriu Drăgușanu, *Polul Sud* de Radu Nicoră, *Șobolanii roșii* de Florin Codre. Inspirată a fost includerea în program a peliculei *Tinerete frântă* a realizatoarei de origine română Maria Maric care trăiește în Voivodina. Urmarită cu interes, retrospectiva a oferit un eșantion reprezentativ de nouă cinema românesc, gazdele (care au colaborat cu Româniafilm și Televiziunea română) meritând felicitări pentru inițiativă.



Loredana Groza și Aurelian Tămășan

**P**oate că cel mai semnificativ argument al neobișnuitului succes înregistrat de **A doua cădere a Constantinopolului** este declarația directorului cinematografului bucureștean Patria: „De la **Pe aripile vântului** n-am mai avut o asemenea afuență de public”. Cifrele spun și ele mult și, într-o conferință de presă la care am fost convocați de producători am aflat că filmul a înregistrat, în primele două săptămâni și jumătate 550 000 spectatori obținând încasări de 250 milioane de lei cu numai 12 copii în toată țara. Iată o performanță care merită examinată și explicată. Deocamdată semnalăm că cinematograful românesc și-a recăștigat suportorii.

## A DOUA CĂDERE A CONSTANTINOPOLULUI

*Cădere în „piața liberă”*

**P**ofta de comedie este universal omologată ca un firesc antidot la stresul contemporan. Așadar, opțiunea post revoluționară a regizorului Mircea Mureșan a fost divertismentul.

Cu un prestigiu consolidat în registrul realist cu perspectivă istorică prin ecranizări după romane clasice ale literaturii noastre (*Răscoala*, *Baltagul*, *Ion*), Mureșan vine cu *Miss Litoral* și acum cu **A doua cădere a Constantinopolului** în întâmpinarea marelui public, acceptând generoasa ofertă a unui producător la debut, Ami Simon, atras de mirajul cinematografic și de începutul economiei de piață din țara natală.

Substanța comică (arsenalul cunoscut — quiproquo, travesti și echivocul generat de un duet de gemeni) a fost oferită de scenariul lui Octavian Sava. Un veteran într-ale comediei, lansat cu ani în urmă în ore vesele pe unde radiofonice și co-autor (cu Virgil Stoe-

nescu) în teatrul de bulevard („Nota zero la purtare” jucată din 1959 până în 1988 de mii de ori în țară și peste hotare din fosta R.D.G. până în China); și vreme de 24 de ediții, înainte de decembrie 1989, exersat în numere revuistice din programul televiziunii române din Noaptea de revelion, reușind să ne înveselească și atunci când răsul și replica suculentă cu aproape erau socotite subversive.

Tandemul dintre un regizor și un scenarist venind din zone de spectacol atât de diferite a lipsit rezultatul colaborării de organizate, frânând involuntar, dar perceptibil impulsurile comice eșuate în facii.

Linia întâi a filmului este susținută însă de o parte a „naționalei” noastre de comici. Dem, Arșinel, Stela și Jean sunt mereu pe fază și marchează goluri în poarta spectatorilor care au făcut coadă la bilete. Cuplul Loredana—Tămășan cu fizic de vedete și aplomb tindesc la acest debut în cinema, aveau deja capitalizați fani proprii din muzica ușoară.

Față de un asemenea succes de casă opinia criticului aproape că nu mai contează. Să așteptăm urmarea.

Adina DARIAN

**Producție:** ALDACO, DISIM, ASTRA 22; **Regia:** Mircea Mureșan; **Scenariul:** Octavian Sava; **Muzica:** Andrei Tănăsescu; **Imagina:** Petre Petrescu; **Scenografia:** Andreia Hasnas; **Montajul:** Elena Pantazică; **Sunetul:** Silviu Camil; **Interpreți:** Alexandru Arșinel, Stela Popescu, Jean Constantin, Dem Rădulescu, Rodica Mureșan, Loredana Groza, Aurelian Tămășan, Geo Saizescu.

Stela Popescu și Alexandru Arșinel





# La telefon cu

**N**umeroase scrisori sosite la redacție se interesează de idoli lor, mulți absenți în ultimii patru ani de pe marile ecrane. Împărțim dezamăgirea corespondenților noștri și totodată interesul trezit pentru actorii lor preferați prin reprogramarea filmelor românești mai vechi de către televiziunea națională și televiziunile particulare.

În dorința de a satisface afectuoasa curiozitate a cititorilor și în speranța că, poate, vom stârni și interesul regizorilor de film pentru unii dintre actorii noștri, i-am abordat telefonic cu două întrebări:

## Manuela Hărăbor

1). N-am mai făcut film de astă-vară (**Crucea de piatră**), iar la televiziune sper să vă fi convins de calitatea deosebită a produselor Van Houten! Ovidiu Dumitru m-a chemat pentru un spectacol muzical-tv după „**Boemii**” de Ion Minulescu. La Teatrul de Comedie încă nici un rol important!

2). Continui să fiu fotomodel și manechin. Și mă mai ocup de „public relation” la Societatea „Interconnection”!

## Adrian Pinte

1). Nimic.

După ce am jucat și pus în scenă în 1993 „**Fool for Love**” de Sam Shepard, am a doua premieră la Teatrul romano-american cu „**Orfeu în infern**”. Va fi un spectacol Tennessee Williams într-o inedită formulă cu muzica pe care-l regizez și în care interpretez rolul principal.

2). Pedagogia! Cu anul doi actorie de la A.T.F. pregătesc un studiu în vederea unui spectacol pe scena Teatrului „**Bulandra**”: „**Demonii**” după Dostoievski.

## Victoria Cocias

1). Nimic.

Joc în marele succes al stagiunii, „**Puricele**” cu și de Horațiu Mălăele, după Feydeau; și în „**Prințul negru**” alături de Ștefan Iordache, în regia lui Cornel Todea. Probabil în toamnă, voi începe repetițiile la un proiect mai vechi, „**Luna dezmoștenitorilor**” de Eugene O'Neill cu George Constantin și Ștefan Iordache, în regia lui Alexandru Dabija.

2). Sunt reprezentanta în România a firmei japoneze E.I.K.I. și am contribuit la dotarea sălii Video a Cinematecii bucureștene. Într-o joacă, la sfatul unui prieten, împreună cu Repan și Hossu, colegii mei, am luat în antrepriză barul „**Teatrului Notara**” și acum trebuie să ne ocupăm serios pentru a fi la înălțimea pretențiilor celor care-l frecventează. Noroc că Mișu Hossu a făcut cândva câțiva ani de ASE!

## Alexandru Bindea

1). După rolul Ramon — cubanezul fugit în România — în **Această lehamite** a lui Mircea Daneliuc (premiera — probabil — în luna aprilie), mă pregătesc să realizez seria a II-a a faimoasei reclame „**Pepsi-Cola-sticla-de-un-litru**” pentru care am fost felicitat de Inșuși Mircea Veroiu.

La televiziune sunt solicitat de Eugen Todoran pentru „**Copacii mor în picioare**”; de Constantin Dicu pentru un scenariu după Mircea Eliade; de Ovidiu Dumitru care montează un muzical după Ion Minulescu.

La Național îmi voi relua rolul de la absolență — șeful de gară din „**Steaua fără nume**” a lui Sebastian, în care protagoniști sunt Carmen Galin și Claudiu Bleonț.

2). Nu „folosesc” afacerile, deși mai am două meserii: agent de turism diplomat și șofer profesionist, dar nu cred în oamenii care fac și artă și „business-uri”!

## Irina Petrescu

1). N-am avut nici o solicitare.

Nici la teatru nu repet nimic. Joc în „**Teatru comic**” în regia lui Purcărete, un spectacol programat rar, și în „**Antigona**” lui Tocilescu, rolul Clitemnestre.

2). Nu!

## Valeria Seciu

1). Nu am mai făcut nici film, nici televiziune.

Joc în „**Pescărușul**” Cătălinei Buzoianu la Teatrul Mic. La Teatrul Levant pregătesc două montări: Strindberg — „**Pelicanul**” și Beckett — un colaj „**O, ce zile frumoase**” și „**Respirația**”; ambele vor fi regizate de Cătălina Buzoianu.

## Ion Haiduc

1). În ultimii doi ani am făcut 7 filme. Două românești și cinci pentru „**Paramount**” printre care continuările la **Subspecii**: **Piatra sângelui** și **Baia de sânge** unde joc un polițist român care-l urmărește pe Dracula și sfârșete când legendarul personaj îl suge sângele. Horrorii! Cu engleza mea aproximativă, am devenit o figură foarte simpatizată de toată lumea. Așa că în primăvară, când Vlad Păunescu va primi de la prietenii americani un lot de 12 scenarii, sper să am și eu de lucru. Și Șerban Marinescu mă tot amenință cu o propunere, dar deocamdată nu-i nimic sigur. La televiziune n-am trecut, deși tare mare nevoie as avea de ceva „**mediatizare**”. După 17 ani la Naționalul din Timișoara unde am agonisit vreo cinci premii, aș merita să mă fac mai cunoscut... De curând am dat o pre-

mieră la „**Nottara**” — „**Prințul negru**” de Iris Murdoch, în regia lui Cornel Todea, și-n compania lui Ștefan Iordache. Repet alături de George Constantin în „**Avarul**” montat de Mircea Cornișteanu și sunt aproape gata cu spectacolul de debut al lui Constantin Rădoacă „**Îngrijitorul**” de Harold Pinter, cu Ștefan Sileanu și Constantin Cotimanis.



# actorii noștri

1. Ce roluri vi s-au propus în ultimul timp în film, televiziune și teatru?
2. Sunteți angrenați în alte activități artistice sau extraartistice?

Redăm răspunsurile lor, cu regretul că pagina scrisă nu poate reproduce tristețea elocventelor tăceri ale celor ce își irosesc talentul, așteptând.



*Margareta Pogonat*

- 1). Nici o propunere de film sau tv.  
Sunt angajată a Teatrului „Toma Caragiu” din Ploiești și recent am avut o premieră, „Julia” după romanul lui Somerset Maugham, în regia lui Emil Mandric.
- 2). Sunt profesoară la Facultatea ecologică și predau actorie de film, la clasele de regie ale anilor I și II, iar din semestrul următor mă voi ocupa și de studenții de la actorie-teatru.

*Maria Rotaru*

- 1). De când am ratat rolul mamei din „Drumul câinilor” pe care trebuia să-l facă inițial Sergiu Nicolaescu, n-am mai avut nici o ofertă nici pentru film, nici la televiziune.

Nu mai sunt angajată la nici un teatru.

Deocamdată m-am încredințat cu speranțe mari Biroului de impresariat MEDIA-PRO pus pe roate de regizoarea Mona Segali și soțul ei, actorul Cristi Rotaru.

- 2). Dacă aș avea bani aș deschide o sală de gimnastică...



*Ion Caramitru*

- 1). Am avut un rol episodic în *Kafka* al americanului Steven Soderbergh. Am jucat într-o piesă la televiziunea britanică — „Tales from Hollywood” în regia lui Christian Hampton. Am filmat în câteva seriale și filme de televiziune: *Iude City* (BBC 1). **An Exchange of Fire și A Question of Guilt** (Channel 4).

La Teatrul „Bulandra” joc rolul Creon din „Antigona” în regia lui Alexandru Tocilescu.

- 2). La Opera Națională Irlandeză din Belfast am realizat regia spectacolului „Tragedia lui Carmen” (varianta Peter Brook și Marius Constant) după „Carmen” de Bizet. Premiera a fost în septembrie 1993. Pentru septembrie 1994, realizez, tot la Belfast, „Evgheni Oneghin”.

Cu norma întreagă sunt la UNITER, președinte.

*Magda Catone*

- 1). Am fost solicitată de Lucian Pintilie să trec prin cadru la *Salata*. Sper să rămână ceva din apariția mea și la premieră! În general, sunt o persoană care mă fac văzută!

Odată cu „dispariția de pe post” a dramaturgului Paul Everac, poate că regizorii și realizatorii de televiziune vor căpăta ceva mai mult „curaj artistic”. Mă rog, eu am probleme cu orice conducere, de orice ordin. Sunt veșnic nemulțumită!

La Teatrul „Odeon” am o premieră: „Sganarelle” de Molière, în care joc rolul Celinei, alături de Marian Rălea și Șerban Ionescu; la Theatrum Mundi, tot în regia lui Dragoș Galgoțiu „Călătorie spre Ierusalim” de Roy McGregor.

- 2). Sper să vină vremea să mă lansez în... teatru și să deschid în Sărindar Teatrul de Comedie unde să se joace ca pe vremuri! Din studenție tot glumesc! „Nu știu unde gluma mea va să ajungă!”



*Mircea Albulescu*

- 1). Am filmat cu Laurențiu Damian *Rămânerea și Drumul câinilor*, rolul Anghel aducându-mi premiul de interpretare la Costinești în 1992. Am mai jucat în coproducția Franța-Spania-Elveția-România *Trahir*, debutul lui Radu Mihăileanu, și am avut un rol principal în coproducția franco-română *Le Travail de furet* în regia lui Bruno Gantillon. De curând am încheiat lucrul și la filmul lui Mircea Verolă *Al dollea messenger*.



- 2). La începutul anului '93 am acceptat să fac pe funcționarul în Ministerul Culturii abia după ce aflasem că la Teatrul Național nu eram programat cu nici un spectacol, cu nici o premieră. În această stagiune am avut deja două premiere: „Pescărușul” la Teatrul Mic în regia Cătălinei Buzoiu — rolul doctorului Dorn și la Teatrul Național „Numele trandafirului” în regia lui Grigore Gontă — rolul lui Bernardo Gui.

Acum înregistrez la radio în regia lui Cristian Munteanu „Faust” de Marlowe, cu Ovidiu Iuliu Moldovan în rolul titular, eu fiind — bineînțeles — Mefisto.

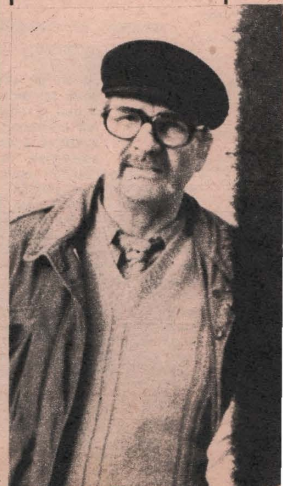
În artă nu există senatori de drept, așa că pregătesc la Național un titlu care să mă justifice. Continui să fiu profesor la ATF unde mă ocup de anul III actorie.

(Continuare în pag. 15)

*Ilarion Ciobanu*

- 1). Vara trecută am filmat în *Crucea de platră* în regia lui Andrei Blaier. Nu mă mai solicitase nimeni de la O vară cu Mara, din 1988...

2). M-aș fi bucurat să mă fi putut lansa într-o întreprindere spectaculoasă. Sunt însă optimist, e drept mai mult... rațional vorbind! Vom trăi și vom vedea. Vom muri și iar vom... vedea.





● Macauley Culkin:  
singur,  
dar nu acasă



## PIERDUT ÎN NEW YORK

*Divertisment belicos*

**C**um *Singur acasă* s-a dovedit o mină de aur, un sequel a venit destul de repede să continue aventurile puștiului ingenios și perfid în veșnic război cu

„bandiții uzi”. Titlul românesc *Pierdut în New York* precizează că „teatrul acțiunii” e altul, deși protagoniștii și conflictele lor nu s-au schimbat.

Totul este atât de asemănător încât primul sfert de oră repetă, aproape identic, începutul de la *Singur acasă 1*. Aceiași încurcături într-o casă suprîn-cărată de copii, unchi și mătuși, aceiași ceas nu-i trezește la timp pe locatarii care-și aiiresc plecarea la aeroportul de unde urmează decolarea spre Miami. Singura deosebire este că în loc să fie uitat acasă de zgomotoasa familie, mezinul Kevin ajunge în alt avion, cu destinația New York.

Dar cum băiatul a crescut într-un cât altii în zece, el a învățat să folosească o carte de credit ce-i permite să se cazeze în luxosul hotel „La Plaza”, să închirieze o limuzină și să folosească tehnologia de vârf în lupta cu bandiții arestați în prima serie și evadați în aceasta. Dacă îndărărea în luptă din prima peliculă era oarecum justificată de agresarea micuțului în propria lui casă, ploaia de cărămizi în cap, șocurile electrice și nenumăratele arsuri pe care le aplică acum evadaiilor frizează sadismul. Episodoalele apăsătoare cu femeia ce hrănește porumbelii în Central Park sau cel cu peticul proprietar de magazin de jucării încearcă să contrabalanseze violența exagerată a pedepselor în cascada suferite de cuplul de borfași. Sub mulțușoara draguță a protagonistului se ascunde un creier de strateg capabil de inițiative războinice de tipul „Furtună în deșert”. Să sperăm că puștii privitori se vor delecta fără dorința de a imita peripețiile, altfel hazzoase, ale acestui divertisment cinematografic excelent (de un profesionalism care impune) și vor înțelege că „it's only a movie” („e numai un film”).

Dana DUMA

**Home Alone 2: Producție:** S.U.A., 1992. **Twentieth Century Fox; Regia:** Chris Columbus; **Scenariul:** John Hughes; **Imaginea:** Julio Macat; **Cu:** Macauley Culkin, Joe Pesci, Daniel Stern, John Heard, Catherine O'Hara, Devin Ratran, Hillary Wolf, Gerry Bamman, Terrie Snell.

## FĂRĂ SCĂPARE

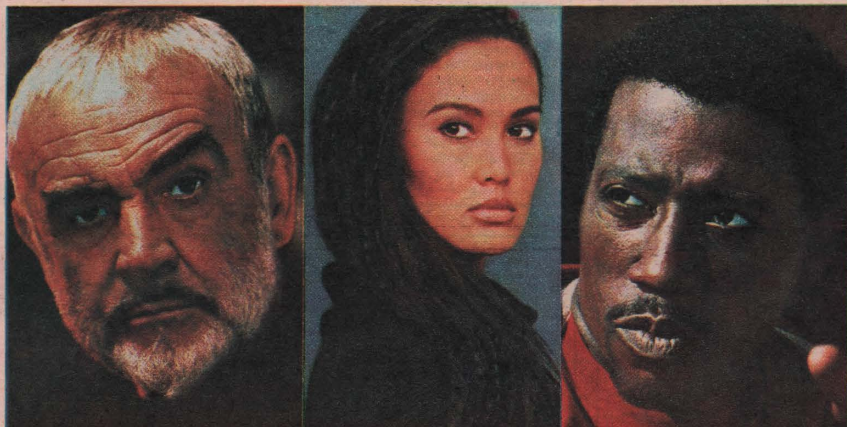
*Un Karateka  
angelic*

**B**ate un vânt de melodramă dinspre Hollywood. Până și durul Jean Claude Van Damme a ajuns să joace eroi capabili de sacrificii pe altarul bunelor sentimente, așa ca evadatul pușcăriaș din această peliculă a cărei epică ar putea fi rezumată ca povestea unei recuperări morale.

Din familia de personaje a „oamenilor care aduc ploaia”, protagonistul devine, în ciuda trecutului său de delincvent, ingerul păzitor al unei familii alcătuită dintr-o văduvă, pe cât de tânără, pe atât de sexy, și cei doi copii ai ei. Cu un *hold-up* și o evadare la activ, el face figura de inocent pe lângă afaceristul corupt care urmărește să se extindă pe pământul femeii rămase fără soț și pe lângă fostul polițist devenit ucigaș tocmărit. Intervenția în forță a bătașilor plătiți care-i intimidează pe proprietarii terenurilor răvnite de clinicul lor patron declanșează situații și reacții de western. Van Damme se descurcă perfect în rolul „singur împotriva tuturor”, faimoasele sale aptitudini de karatist dând loc aici unor demonstrații de arte marțiale mai bine justificate dramaturgic ca altădată.



... Rosanna Arquette  
și Jean Claude Van Damme



Sean Connery, Tia Carrere și Wesley Snipes

## RĂSĂRIT DE SOARE

*America  
de vânzare*

**P**oposit pe ecranele românești cu promptitudine, la numai o lună de la lansarea europeană, *Răsărit de soare* se dovedește a fi un adevărat regal pentru toate categoriile de spectatori. Argumentele sunt imbatabile.

Michael Crichton, cel care a scris „Jurassic Park” (cartea are și o dimensiune intelectuală absentă în film), ne propune un polițier solid și neașteptat de original, în care puțin sunt secvențele ce respiră aerul déjà-vu. Acțiunea este plasată în mediul comunității nipone din Los Angeles, la un nivel la care totul se poate negocia, inclusiv viața și moartea. Societatea japoneză este exportată în America integral, cu regulile și principiile ei sacre, imbinând

perfect codul de onoare al samurailor cu manipularea perversă a adevărului cu ajutorul aparatului high-tech. Evident că o asemenea poveste a fost imediat calificată drept rasistă, mai ales că se raportează mai puțin la *Yakuza* (r. Sidney Pollack) sau *Black Rain* (de Mick Hughes) și mai mult la incomodul *Anul Dragonului* al lui Cimino, cu un vag parfum din proaspătul *Firma* propus de Pollack (aflat și pe ecranele noastre).

Regia este semnată cu mult aplomb și umor de către cel mai european realizator american — Philip Kaufman. Lui îi datorăm, printre altele, amuzantul *The Wanderers*, apoi adaptarea pentru ecran a tragediei odissei din est a lui Kundera — *Insuportabila ușurătate a firii* sau fragmentul erotic-estetic din biografia lui Henry Miller (la Ken Russell) — *Henry și June*.

Interpreții își fac rolurile cu talent, de la actorii nipono-americani mai puțin cunoscuți, până la Wesley Snipes și Harvey Keitel. Mai presus de toți tronează însă Sean Connery, malțios și magnific, pe care vârsta îl face irezistibil. În rolul detectivului „niponofil” John Connor, actorul aduce filmului clasă și un umor fin, britanic. De altfel, în ultimii ani, fostul agent 007 ne-a bucurat numai cu roluri memorabile: călugăr erudit și detectiv în *Numele trandafirului*, căpitan de submarin atomic sovietic

în ultimul mare film de spionaj al războiului rece, în *Umărirea lui Octombrie roșu*, spion amator și imprezibil în surprinzătorul *Casa Russia*, ofiter intransigent în *Presidio*. Mai recent, el a reușit să scoată un one-man show suculent dintr-un film ecologic anost numit *Vrăciul din junglă*.

O morală neliniștitoare se desprinde din *Răsărit de soare*: în timp ce Europa acuză în toate direcțiile Statele Unite (mai nou, stăpâna lumii) de invazie economică și culturală, Japonia cucerește Statele Unite, discret dar fără milă (ca la Pearl Harbour), cumpărând tot — afaceri, zgărie-nori, industrii, filme și — culmea insolentei — femei... Filmul trage deci un semnal de alarmă și poate satisface, în mod subtil, o comandă, așa cum *Fornidabilul 2* profita de umorul debordant pentru a-l ridiculiza pe neînvinsul Saddam Hussein.

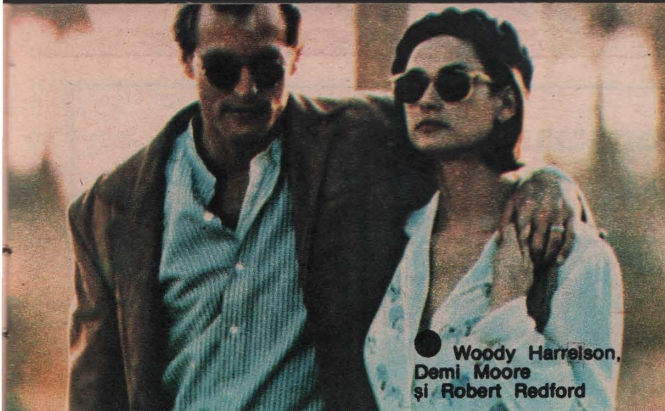
Daniel PĂUNICA

**Rising Sun. Producție:** SUA, 1993. **Twentieth Century Fox; Regia:** Philip Kaufman; **Scenariul:** Philip Kaufman, Michael Crichton, Michael Backes, după romanul lui Michael Crichton; **Imaginea:** Michael Chapman; **Cu:** Sean Connery, Wesley Snipes, Harvey Keitel, Cary-Hiroyuki Tagawa, Kevin Anderson, Ray Wise.

**Nowhere to Run. Producție:** SUA, 1993. **Adelson/Baumgarten; Regia:** Robert Harmon; **Scenariul:** Joe Eszterhas, Leslie Bohem, Randy Feldman; **Imaginea:** David Gribble; **Muzica:** Mark Isham; **Cu:** Jean Claude Van Damme, Rosanna Arquette, Kieran Culkin, Ted Levine, Joss Ackland, Edward Blatchford

D.D.





● Woody Harrelson,  
Demi Moore  
și Robert Redford



● Anthony Perkins, Ingrid Bergman și Yves Montand  
în *Vă place Brahms?*

## PROPUNERE INDECENTĂ

*Există doar  
răspunsuri indecente*

**D**e la *Vă place Brahms?* cred că nici un film nu a mai suscitât până la *Propunere indecentă* o asemenea dispută în plan moral. Anatol Litvak, în filmul realizat cu 30 de ani în urmă, presupunea relația echivoc-adulterină între o soție, trecută de vârsta critică, care simțindu-se neglijată de soț — distins om de afaceri — încearcă o întoarcere la tinerete alături de un student, fără însă a avea curajul unei rupturi de căsnicie ce-i asigură dacă nu fericirea, măcar amintirea și aparența acesteia. Atul principal al filmului nu era banalitatea situației, ci credibilitatea conferită acesteia de cei trei magistrali interpreți: Ingrid Bergman, Yves Montand, Anthony Perkins.

Acum, Adrian Lyne, regizorul care ne-a obișnuit cu sfidarea moralei standard în *Atracție fatală*, 9 săptămâni și jumătate și din recentul *Scara lui Jacob*, își construiește filmul pe coardate asemănătoare, contând imens pe charisma cuplului Redford (le recrează seducția unui Gatsby mai toamnă) și Demi Moore. Comparația între cele două filme ne invită să măsurăm din nou saltul gigantic produs în mentalitatea curentă.

O căsnicie romantică este pusă la încercare de un crah financiar urmat de propunerea unui miliardar care oferă un milion de dolari pentru o noapte de intimitate cu tânăra soție. Lyne susține că în lumea contemporană totul e de vânzare. O concluzie comună și cu cea a cineastului polonez Andrzej Wajda din filmul intitulat chiar *Totul de vânzare*. Banul se identifică cu suprema putere de acțiune și nimeni și nimic nu-i rezistă. Într-adevăr totul e de vânzare, dar prețul poate avea un dublu sens. Este ceea ce se întâmplă și în filmul comentat, căci s-ar putea spune că nu doar soția mușcă din fructul oprit. Șarmul și prestația lui Redford ar fi putut justifica un asemenea gest și fără milionul de dolari. Se naște întrebarea, de ce Lyne, dacă este atât de convins de demonstrația sa, nu a ales un actor cu un fizic neatrăgător în rolul miliardarului. Așa cum arată personajele, mai condamnabil apare gestul sotului când acceptă vânzarea soției sale fie și numai pentru o noapte în schimbul unei certitudini materiale. Este și motivul pentru care el se simte înfinit mai umilit și mai ultrajiat de opțiunea făcută. Există poate și o diferență de statură morală între cei doi ocazionali rivali: soțul își asumă doar riscul jocului la ruletă, în

timp ce romanticul și clinicul potentat joacă la masa vieții. Oricum, celor pe care această propunere i-ar indigna, le amintim de Oscar Wilde, parafrazându-l: „Indecente nu sunt propunerile, ci doar acceptările”.

Interogațiile existențiale lansate, ca și cei doi actori au asigurat filmului, la începutul anului trecut, o ascensiune spectaculoasă la box-office. Cinefililor

purști, desigur, filmul nu le oferă surprize.

Adina DARIAN

*Indecent Proposal*: Producție: SUA, 1993. Paramount; Regia: Adrian Lyne; Scenariu: Amy Holden Jones; Muzica: John Barry; Cu: Robert Redford, Demi Moore, Woody Harrelson.

## PRIMUL SĂRUT

*Pregătiți batiștele*

**U**n love story (petrecut în chiar perioada când pe ecranele americane rula filmul cu același titlu al lui Erich Segal) la 11—12 ani când naivitatea copilăriei intră în conflict cu adolescența frenetică. Micuța Vada este copleșită de un vârtel de idei ce par de-a dreptul trăznite adulților, dar de înțeles pentru o puștoaică a cărei mamă a murit la naștere, al cărei tată — cam năuc — este antreprenor de pompe funebre („serviciul” mai cuprinzând machiajul și îmbalsamarea decedaților) și a cărei buică este dusă deja cu mințile pe o altă lume. Nimic surprinzător, deci, ca micuța să fie convinsă că trăiește cu un os în gât și că nu o mai duce mult pentru că are cancer la sân, și la... proastă. Cel care o ajută să nu-și piardă busola de tot este prietenul ei, Thomas-ocheșariștii, timid și alergic (un Macauley Culkin puțin altfel decât îl cunoaștem din *Singur acasă 1 și 2*) dispus să suporte cu stoicism micile capricii ale fetei. Cu el se va săruta Vada pentru prima dată („așa, ca să vedem cum e...”). Un sărut de neuitat însă.

● Un cuplu irezistibil:  
Macauley Culkin și Anna Chlumsky



Anna Chlumsky (Vada) a fost aleasă pentru acest rol dintre o mie de candidate. Cu privirea de un albastru intens și cu minunata candoare a vârstei ea reușește să-i umbrească pe cei doi actori profesioniști, Jamie Lee Curtis și Dan Aykroyd.

Toți patru dau viață acestei povești puțin naive la prima vedere, dar în fond emoționantă și gravă, aflată mereu într-un echilibru subtil între comedie și dramă, între râsul în hohote și lacrimile strecurate în colțul pleoapelor. Și dacă unul dintre scopurile filmului a fost tocmai acela de a ne face să folosim batiștele, atunci scenarista Laurie Rieckman și regizorul Howard Zieff au reușit.

Doina STĂNESCU

*My Girl*. Producție SUA Brian Grazer/ Image Film Entertainment Columbia Pictures. Scenariu: Laurie Rieckman. Regia: Howard Zieff. Imaginea: Paul Elliott. Cu: Anna Chlumsky, Macauley Culkin, Dan Aykroyd, Jamie Lee Curtis, Richard Masur.

## PLANETA

### CONDAMNAȚILOR

*O Rambolină în spațiu*

**I**n final, secvența sosirii „salvatorilor” — oameni de știință preocupați nu de soarta semenilor lor, ci de monstruoasa ființă la a cărei energie distructivă râvnesc — pare a persifla însăși ideea „întâlnirilor de gradul trei”, mult mai importantă fiind întâlnirea omului cu el însuși.

Protagonista — acum și producătoare — indică, de altfel, cheia lecturii acestui SF psihologic — „mai sombru și mai cerebral, cu o violență și o tristețe inexistente în episoadele anterioare, mult mai aproape de problemele existențiale ale acestui sfârșit de secol” — comparându-și personajul cu o eroină de teatru antic angajată în conflictul dintre morala cvasi-instituționalizată și cea individuală. Eșuând pe o planetă-colonie penitenciară populată cu periculoși delincvenți convertiți la „aseză”, Sigourney Weaver, alias Ripley, este ea însăși considerată o alien, o outsider-ă care va avea de luptat nu doar cu extrateres-

trii neidentificați, ci și cu extravertiții pământeni deveniți, prin constrângere, introvertiți.

În colimator se află contemporana obsesie de contaminare — fie că e vorba de morbul concret al crimei sau de cel alegoric reprezentat de ființa parazit ce trăiește în carnea umană și e într-o permanentă metamorfoză și o continuă regenerare. Rămâne discutabil scabrosul mod de vizualizare, implicând efecte speciale de excepție care frizează pe alocuri penibilul!

În schimb este interesant și funcțional din punct de vedere dramaturgic aspectul dezolant al rafinării dezafectate care figurează deopotrivă mediul subteran propriu-zis, dar și secătuirea sufletească a pușcăriașilor antrenanți în bătălia supraviețuirii. Acesta este și câștigul acestei serii regizată de un debutant, David Fincher, exersat în videoclipuri. Spre deosebire de Ridley Scott — care a surprins în 1979 prin asocierea neobișnuită a science fiction-ului cu horror-ul — și spre deosebire de James Cameron — care în 1986 a alunece în ridicol printr-un deplasat contraatac „armat”, Fincher a avut inteligenta de a miza pe forța excepțională a talentului său interpret care, deși rasă în cap, continuă să fie la fel de seducătoare, în ciuda rolului care o obligă la un exces de virilitate. De unde și comparația cu faimosul Rambo...

Irina COROIU

● Sigourney Weaver

Twentieth Century Fox, 1992. Regia: David Fincher. Scenariu: David Giler, Walter Hill, Larry Ferguson după o poveste de Vincent Ward. Imaginea: Alex Thomson. Muzica: Elliot Goldenthal. Cu: Sigourney Weaver, Charles S. Dutton, Charles Dance, Paul McGann, Brian Glover, Ralph Brown.



PRESENTE



# Un monstru sacru precursor: SARAH BERNHARDT

**D**upă ce a văzut filmul meu *Atlantida* — povestește Feyder — Sarah Bernhardt (care avea pe atunci 68 de ani n.n.) a exclamat: Ce păcat că cinematograful n-a fost inventat mai devreme... Ce carieră aș fi putut face! Și cine spunea asta? O glorie a scenei franceze, europene și a lumii întregi. A apucat, totuși, până în 1923, când a trecut în amintire, să facă șapte filme între care *Dama cu camelia* (1911) și *Regina Elisabeta a Angliei* (1912), film importat în Statele Unite și care a devenit atunci una din marile afaceri ale cinematografului de pe continentul american. Toate aceste filme se află în tezaurul cinematotecii pariziene adunat de Henri Langlois (tot acolo există și un fragment din filmul *Hamlet* interpretat de ea în travesti). S-a spus că ele dovedesc, dacă nu altceva, cel puțin curajul unei actrițe care nu ignora nici un mijloc de comunicare cu publicul. Mă întreb ce ar fi făcut ea cu televiziunea?

Sarah Bernhardt, pe adevăratul nume Henriette Rosine Bernard — a fost însă o glorie a scenei și, cum spun comentatorii vremii, cariera ei de peste șase decenii a însemnat un tot atât de lung moment însemnat al teatrului lumii. Dar iată cum o descrie o celebră biografă a ei, americanca Cornelia Otis Skinner în cartea care poartă titlul „Madame Sarah” (apărută și la noi acum un număr de ani): „Cine era Sarah Bernhardt? Ea care în tinerețe trecea drept „o opta minune a lumii” și chiar în perioada de declin a fost considerată cea mai mare personalitate a Franței de la Ioana d'Arc încocoare? Ea, care în acea vreme era primită în orice oraș civilizată de pe glob cu un entuziasm mai frenetic decât regii ori eroii de pe câmpul de luptă, sau așa cum erau primii în zilele noastre Presley sau Beatles-ii...”

Cine a fost deci Sarah Bernhardt? Cine a fost Napoleon Bonaparte? Și dacă e vorba de asemănare, Bernhardt și Napoleon au avut multe trăsături comune. Amândoi erau conștienți de geniul lor și nu suportau să fie contrași, amândoi erau de un egoism fără margini. Erau mistuiți amândoi de ambiția propriilor lor glorii pe care au și ajuns s-o cunoască. Amândoi erau aventurieri plini de cucerășii, dar și organizatori meticuloși. Și unul și celălalt sufereau de boli cronice și totuși erau neînviești și de o energie regeneratoare. Și amândoi erau neegalati oameni ai spectacolului public...”

„A opta minune”, cum o numește biografa americană, s-a născut la Paris. Mama, evreică-olandeză, femeie din cale afară de frumoasă, „liberă” și fecundă: a dăruit Franței 14 copii care aveau cam tot atâta tați. Al Sarei era un notar de la Le Havre care a avut mărinișă să-l lase fiicei lui, destul de vag cunoscută de el, o moștenire de o sută de mii de franci și să moară foarte repede.

Încă din școală (colegiul din Versailles) Sarah era o fire foarte nervoasă, impulsivă, cuprinsă de entuziasme spontane urmate de căderi în melancolie apoi morneli de gelozie. Invidia era trăsătura ei dominantă și nu trecea o zi fără să se dispute cu colegele de școală



La Voyante (Prezicătoarea, 1923)



Fédora



Margarite Gautier



Pierrot assassin

Epocii i s-a spus „frumoasă”  
dar după ce trecuse.  
Teatrul era în centrul vieții  
iar filmul se naștea  
cam la sfârșitul „belle”-epocii.  
Era timid și cam ostracizat la început.  
Sarah însă avea flerul ei infailibil...

mai rășarite, în special cu Sophie Croizette, cu care s-a luptat în școală, în Conservator și apoi la „Comedia franceză” de unde a și plecat, unul din motive fiind aceeași Croizette pe care Sarah nu mai suportă să o vadă. Pentru Sarah succesul, gloria, erau hrana ei de fiecare zi și noapte. Dramaturgii îi scriau și-i dedicau piese, toate numele mari ale Parisului îi aduceau omagiul lor. După ce a jucat în „Hernani”, Victor Hugo (care încă nu purta barbă, dar cum spune cu oarecare maliție Eugene Ionesco „se știa că o să o poarte”), i-a trimis după premieră o brățară de aur cu diamante însoțită de un bilețel al cărui lirism vă lăsam să-l degustați: „Am plâns, doamnă, și depun la picioarele Voastre lacrimă ce m-ați făcut să vărs”.

Pe ea însă n-o putea mulțumi nici o lucrare dramatică. Până la urmă, avea să scrie ea însăși vreo trei piese. Găsea că dramaturgii sunt preocupați doar de rolurile masculine și îl învinuia pe Corneille că „nu știe să le pună pe femei să

vorbească”. (Pe scenă, firește).

Orice eveniment din teatru și din afara teatrului trebuia să fie într-un fel sau altul, legat de numele ei. În războiul franco-prusac s-a angajat infirmieră, ca și în timpul „Comunei din Paris”. Când s-a stămit nebulina mongol-fierelor și lumea toată considera ca pe o nespășă aventură să zbori în balon, „Je tout Paris” a rămas într-o dimineață cu sufletul la gură când s-a aflat că în balonul ce plutea pe deasupra Parisului se afla Sarah Bernhardt. Lăcuțuia era, ca la ea la nimeni! Somptuosul alături de sordid, luxul alături de improvizație, căci Sarah avea în casă o mică menajeră, chiar și un șarpe boa constrictor (primejdie mare), papagalii și mățe (dar dacă spui măța unei pisici persane e mare jignire așa că mai bine trecem peste zoologie). Și încă o ciudățenie — unii ar spune o scrântăleală de-a ei: acasă, după îndelungi repetiții — când se întâmpla să obosească, se trăgea pușcă la odihnă (încă nu se aflase că

asta s-ar numi relaxare) într-un sicriu somptuos plasat chiar în saloan.

În teatru, sau în teatre făcea ce voia. A trecut și pe la „Odeon” (al cărui penultim director și animator în timpul evenimentelor din 1968 a fost Jean Louis Barrault, decedat de curând). La „Odeon” Sarah Bernhardt n-a zăbovit cine știe ce. Scenele teatrale n-o mai multumeau și-i alerga gândul la turnee mari, lungi, turnee în toată lumea. A făcut mai întâi un salt „de verificare” la Londra. Succes imens. A întreprins un altul prin Europa, până în Rusia. (A trecut și prin țara noastră, a trecut chiar de două ori prin țara noastră căci pe atunci nu ne duceam noi după Europa, mai venea ea pe la noi). Totul se făcea însă în vederea unui imens și triumfal turneu în America. Desigur un asemenea turneu a și venit și reușim în continuare relatarea acestui turneu din cartea Cornellei Otis Skinner.

Impresarul îi propusese un turneu de șapte luni cu opt piese la alegerea ei. „Condițiile financiare, spune Skinner, erau ispititoare. Dacă ținem seama de puterea de cumpărare a dolarului din 1880 față de cel de astăzi (cel din 1966 n.n.), condițiile oferite erau de-a dreptul seducătoare. Impresarul îi garanta o sută de angajamente, plătiindu-i o mie de dolari de spectacol, plus cincizeci la sută din câștig dacă rețeta serii trecea de patru mii de dolari. În plus, avea să primească două sute de dolari pe săptămână pentru cheltuielile de hotel. Trupa va juca în principalele orașe din est și din sud, călătorind cu un tren special în care Madame își va putea transporta și automobilul propriu împreună cu personalul angajat pentru ea: două japaneze, doi bucătări, un chelner, propriul ei „mătre d'hotel” și Madame Guerard, iubita ei „mon p'tit dame”, care avea funcția de însoțitoare și secretară, toate salariile acestora urmând să fie plătite de impresar...”

La 15 octombrie 1880 trupa doamnei Sarah Bernhardt a pornit spre Lumea Nouă și, după o traversare plină de peripeții, furtuni, rău de mare etc. vasul „America” a ancorat în portul New York la ora șase și treizeci dimineața pe un ger năpraznic. Pe țarm puhoie de admiratori, preturindenți răsună „Marseil-leza”. Spunându-i-se că la New York o asemenea primire nu i se făcuse nici chiar lui Don Pedro al Braziliei, cu spontaneitatea ei proverbială, Sarah a răspuns: „Da, dar el nu era decât un împărat”. Reprezentațiile date în 50 de orașe, au fost nu succese, ci triumfuri. Sarah Bernhardt era profund impresionată, ba chiar entuziasmată de circulația intensă de pe străzi și bulevare, de faimoasa apariția a trenului aerian „Rapid Transitz Elevated Railroad” tras de o locomotivă cu aburi care sculpta cenușa deasupra trotuarelor și bulevardelor. O impresonau clădirile înalte și, cum s-a exprimat ea, „miracolul din Manhattan”, ca și podul Brooklyn, aproape terminat la vremea aceea. Avea să declare după o asemenea plimbare: „M-am întors la hotelul meu împăcată cu acest popor”.

Turneul de-a lungul și de-a latul Statelor Unite a fost, desigur, ceea ce-i plăcea ei cel mai mult, un eveniment continuu.

La înapoierea în Franța, pe cheiul de la Le Havre o așteptau vreo cincizeci de mii de admiratori (astăzi li s-ar spune fani).

Mircea ALEXANDRESCU

P.S. Françoise Sagan — autoarea atât de cunoscutului „Bonjour, tristesse” — a publicat recent o carte pe care i-a inspirat-o acest aproape mitologic personaj nu numai al scenei ci și al lumii de acum un secol. Sagan se imaginează în relație epistolară pasionată, caldă, admirativă cu Sarah Bernhardt.





Rădița Corbea, București; Vivi Ioan Pasculete, Iași:

**GABRIELLE CARTERIS.** S-a născut la 2 ianuarie 1962, în Scottsdale, (Arizona). Are un frate geamăn, Jim. În 1965, părinții se despart iar mama și cei doi copii se mută în apropierea orașului San Francisco. La vârsta de 10 ani, Gab, cum o alintă prietenii, primește o bursă pentru a studia dansul în cadrul companiei San Francisco Ballet. Visând să devină prim solistă ea își găsește chiar și un nume de scenă: Gabriella Anna Navitsky. Din cauza staturii (doar 1,55 m) este obligată să renunțe la cariera de dansatoare. La 15 ani întrerupe școala plecând împreună cu o trupă de pantomimă într-un lung turneu prin Europa. La întoarcere, mama sa reușește să facă rost de bani pentru a o înscrie la Sarah Lawrence College din New York. Studentă eminentă, este trimisă să studieze — timp de un an — la Royal Academy of Dramatic Art din Londra. După terminarea studiilor, primește câteva roluri în seriale tv, primul film fiind *Another World*. La New York joacă pe Broadway și îi cunoaște pe Luke Perry și Ian Ziering, viitorii ei parteneri în *Beverly Hills*. Inițial Gabrielle și-a dorit să interpreteze rolul Brendei și în acest scop a dat probe fără ochelari.

A devenit însă Andrea, personaj care-i seamănă foarte mult. „Filmările au fost minunate. Am avut adevărat și momente mai dificile. De exemplu, eram în cabină, probam o pereche de ciorapi, eram goală și peste mine a dat buzna un tip care nu dorea altceva decât un autograf”. Rolul din *Beverly Hills* i-a adus o mare popularitate, dar succesul n-a amestecat-o. În fiecare dimineață, Gabrielle parcurge 20 km pe bicicletă, vehiculul ei preferat. Este de altfel o cunoscută în materie, toți prietenii cerându-i sfatul când vor să-și cumpere un asemenea mijloc de locomotie. Ii place mirosul florilor și copacilor, lu- bește animalele. Își dorește o viață de familie tihnită, cu mulți copii. „Dar nu acum, sunt încă prea tânără”, declară

Sigrid Schlichmann, București:

### LUKE (COY LUTHER) PERRY

III, născut la 11 octombrie 1966, la Mansfield. Mama: casnică, tatăl — oțelar. Un frate, Tom, mai mare cu doi ani și o soră, Amy, cu patru ani mai tânără. S-a înțeles întotdeauna foarte bine cu mama sa, ea fiindu-i — mai mult decât frații săi — prietenă și confidentă. Cele mai plăcute amintiri din copilărie sunt zilele petrecute la bunici și micul dejun luat împreună cu ei, pe paștea din fața casei. Pozna cea mai gravă: a dorit atotți ciorapii mamei întinzând firele — puse cap la cap — prin cele patru camere ale apartamentului. Părinții au divorțat când el avea 6 ani. Mama s-a recăsătorit cu zidarul Steve Bennett și toată familia s-a mutat la Fredericktown (Ohio) cumpărându-și acolo o mică fermă. La școală, Luke Perry III a fost un elev model, îi plăceau literatura, matematica, sportul — mai ales inotul, ciclismul, base-ball-ul. Învață de la tatăl său vitreg zidăria. Este singurul din clasă care dorește să se facă actor, hotărând să se numească Luke după titlul filmului *Luke mână rece* (cu Paul Newman) pe care-l vizionase cu câțiva ani înainte. Primul său rol: apare pe post de mascotă (Freddy Bird) la una din sărbătorile orașului. Ii plac rock'n'roll-ul (Jerry Lee Lewis) și muzica lui Def

Leppard. „Am plecat la Los Angeles, pentru că — măturisește el astăzi — „orașelul unde locuim nu-mi oferea nici o perspectivă; pur și simplu mă simțeam frustrat”. Lipsa banilor l-a obligat să doarmă într-un motel de la periferia orașului și chiar în mașină. Locuiește un timp la un prieten în Long Beach, în casa căruia ia parte la adevărate orgii. Face rost de banii necesari și se înscrie la Torrance High School, obținând în același timp și un angajament la Whitefield Theatre în Sherman Oaks. Studiază acolo rolurile clasice — Shakespeare, Ibsen, Shaw. Își completează veniturile fiind șofer, comisionar, zidar. După 217 probe de film (numărate de el însuși) obține un rol în serialul *Loving*. Urmează *Another World* unde o întâlnește pe Gabrielle Carteris. Prima lui iubită: Jasmine Bleeth — parteneră în *Ryan's Hope*. Idila durează un an. O altă idilă cu Amanda Anka, fiica lui Paul Anka, celebru cântăreț al anilor '60—'70. O cunoaște pe Minnie Sharp, vândătoare într-un magazin de antichități (vezi p. 19). În iunie 1990 obține rolul lui Dylan McKey din *Beverly Hills, 90210* rol care i-a adus zilnic peste 2000 de scrisori de la admiratoare. Locuiește și acum într-o casă mică la care și-a adăugat singur o verandă (se pricepe doar la zidărie). Nu are mașină pentru că nu-l plac autoturismele. „Mi-e deajuns că în serial am un Porsche care, fire vorba între noi, este un fel de

Volkswagen puțin mai bun”. De cele mai multe ori se deplasează cu motoreta. Este urmărit peste tot de fani turbulenți, ceea ce l-a făcut odată să se refugieze în toaleta pentru doamne a unui restaurant. Este un fervent susținător al campaniei anti-SIDA și membru al câtorva asociații pentru protecția animalelor și protejarea mediului înconjurător. De două ori pe lună telefonul lui particular este la dispoziția celor care vor să converseze cu el. Cel mai recent film: *Buffy, The Vampire Slayer*.

### PE SCURT:

**Matei Ștefan, București:** Cu toate asistențele depuse nu deținem — deocamdată — informațiile solicitate. Nu pierdeți însă speranța.

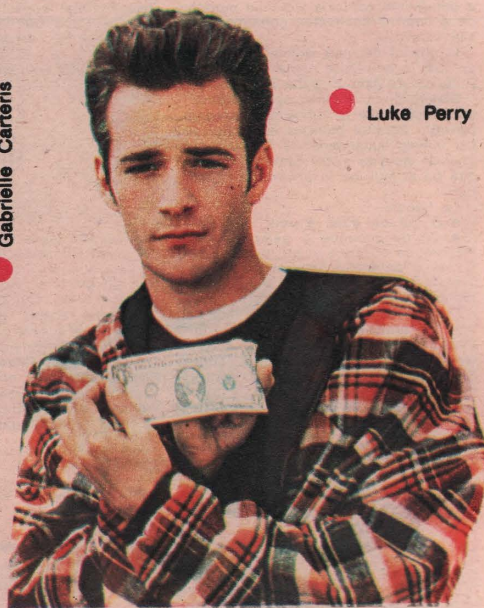
**Valentin Ionescu, București:** Pentru ceea ce vă interesează consultați cartea Adinei Darian, „Mirajul statuetei de aur”, editura Meridiane, 1984.

**Ionica Tândăreanu, Tg. Jiu; Miriam Branea, București:** Într-adevăr, a încetat din viață la 52 de ani, în urma unui infarct, actorul Vittorio Mezzogiorno, cunoscut (și îndrăgit) la noi din serialul *Caraculți* în care a interpretat rolul comisariatului Licata.

Doina STĂNESCU



Gabrielle Carteris



Luke Perry

Concursul cu premii  
organizat de  
NOUL CINEMA  
și  
ROMÂNIAFILM



### Etapă 3

1. Ce film de suspense cu Jodie Foster în rolul principal a făcut Jonathan Kaplan, regizorul peliculei *Pătrundere ilegală*?
2. Ce actor care a jucat în seria *Rambo* apare în *Formidabilul 2 (Hot Shots 2)*?
3. Cum se numește interpretul iubitului din *În pat cu dușmanul*, partenerul Juliei Roberts?

NUMELE ..... PRENUMELE .....  
VÂRSTA ..... PROFESIUNEA .....  
ADRESA ..... TELEFONUL .....

Precizăm că răspunsurile privind Etapa 2 (ianuarie) și Etapa 3 (februarie) pot fi expediate împreună până la 20 martie a.c., însoțite de cele două taloane de participare ale etapelor respective. Tragerea la sorți va avea loc la începutul lunii aprilie. Premianții vor fi recompensați cu abona- mente la „NOUL CINEMA” și la o sală de cinema din orașul câștigătorilor, obiecte și afișe promoționale puse la dispoziție de Compania „Fox”.



# CRIMA,

**În Statele Unite dreptul cetățenilor de a avea și purta arme este la egalitate cu dreptul lor la libertatea cuvântului**

## obiect

**N**u s-a aflat încă răspunsul la dilematica întrebare „A fi sau a nu fi?” și o altă întrebare, întrucâtva complementară, e lansată de politicieni, sociologi, cinești și de oamenii obișnuiți: „Ecranul a determinat explozia violenței mortale ce a cuprins societatea contemporană sau viceversa?”

În ultimul deceniu, actele de violență au luat o amploare nemăitâlnită din America în Asia și până în Europa. Statele Unite, al cărui „sport național” sunt recordurile la deține și în această privință. Ecranul mondial este copleșit de filmele americane ce publicitează implicit violența și tot Statele Unite se află pe primul loc în privința criminalității.

La fiecare:

- 6 ore un copil e ucis;
- 20 de secunde o persoană este amenințată cu arma și tot la 20 de secunde o persoană este rănită;
- 28 de minute și 20 de secunde are loc o sinucidere;

Situația este atât de acută încât o dată cu prima zi din Noul An, în faimoasa piață de la intersecția Broadway-ului cu Seventh Avenue, Times Square, s-a instalat „Ceasul morții” care indică în fiecare minut numărul de persoane ucise în America; și doar nu este război! În viitorul apropiat alte

„ceasuri ale morții” vor fi instalate la Los Angeles, Miami, Washington. Peste 1/3 din populația Americii are un prieten sau o rudă ucisă.

Cele două atentate ale anului 1981, având ca țintă pe președintele american în exercițiu Ronald Reagan și pe părintele spiritual a peste 700 milioane de catolici, Papa Ioan Paul al II-lea, au dat parcă semnalul escaladării unei noi violențe.

La sfârșitul anului trecut, președintele

violenta” Cauza o știm prea bine. Violenta se va vinde bine și nu doar în Statele Unite. Dacă în 1980 încasările provenite din exportul de filme americane reprezentau 30% din beneficiu, acum acestea reprezintă peste 50%.

Faptul că cinematograful este cel mai culpabilizat mass media se datorează capacității sale intrinseci de a captiva emoțional. Presa italiană de pildă, are de peste două decenii reputația de a fi un adevărat roman polițist (romano

violenta a fost întotdeauna negativă”. De altfel, părinții fondatori ai Statelor Unite au stipulat în chiar al II-lea Amendament la Constituția adoptată de peste două secole, următorul drept: „O miliție organizată este necesară pentru securitatea unui stat liber și dreptul oamenilor de a avea sau purta arme nu va fi limitat”. Dreptul la portul de armă era la egalitate cu dreptul la libertatea cuvântului. Respectivul articol constituțional nu se referea atunci la autoapărarea

**Pășind pe urmele Industriei de film americane, nici cinematografele europene nu se lasă mai prejos în competiția violenței**

Bill Clinton s-a adresat ritos oamenilor de cinema hollywoodieni, cerându-le să reducă ilustrarea crimelor și molestărilor din producțiile destinate marelui și micului ecran. Dar chiar în săptămâna când se recepta apelul prezidențial, urma să se liciteze un scenariu ce propunea în primele șapte minute de film, 11 crime (*Overkilled*).

Peter Chernim, președintele lui 20th Century Fox, răspunde Casei Albe: „Avem o autentică răspundere în această privință, dar nu putem anula

giallo), și nici noi nu ducem lipsă în ultimii ani de publicații ce abundă în relatarea actelor criminale. Dar o informație citită nu are același impact cu o imagine văzută mai ales când aceasta este modelată artistic.

**I**storia Statelor Unite nu a fost niciodată despărțită de violență. Istoricul american David Kopel de la Independence Institute aprecia însă: „Urmărind istoria noastră nu se poate spune că

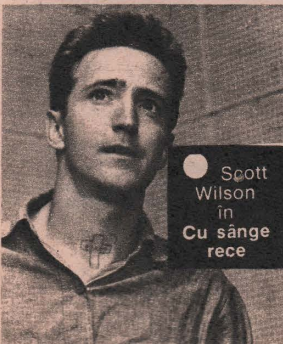
față de eventualii gangsteri, hoți sau agresori; el fusese prevăzută în intenția de a organiza o opoziție față de un posibil guvern tiranic. Evoluția politică a Americii a exclus o asemenea posibilitate, în schimb, indivizii și societatea sunt în real pericol prin escalada de nestăvilit a criminalității. Chiar dacă portul de armă este permis, acest drept fusese destinat mai mult autoapărării așa cum reiese și din sondaje efectuate, căci de el uzau în special fermierii, și mai ales cei din Far West. Nu este lipsit de semnificație pentru profesia noastră să menționăm că tot din sondajele făcute pe eșantioane naționale reiese că este aproape imposibil să găsești ziariști sau reporteri care să fi avut vreodată arme, conștient rămânând „arma” lor — față de alte profesii unde este aproape imposibil să găsești pe cineva care să nu poarte o armă! Chiar și fără ziariști, în Statele Unite s-a ajuns la recordul de 200 milioane de arme la purtător. În această situație o banală ceartă în familie se poate solda cu o crimă (vezi și excelența comedie-romantică *Pistolul meu cel nou* cu Diane Lane, avertizând despre acest pericol; ca și *Thelma și Louise*, la care distribuitorii noștri nu au avut încă acces, film de clasă în care un pistol aruncat într-un sertar spre a servi în caz de agresiune, va declanșa un lanț de dezastre).

Dacă în urmă cu ani un tânăr se considera bărbat după ce a apins prima țigară sau a trecut prin prima beție, azi el tinde să se considere *macho* după ce a tras un foc cu pistolul. Este evident, crima a devenit obiect de consum. Și nu doar în America. La sfârșitul anului trecut televiziunile lumii au relatat cum la Liverpool doi băieți de 11 ani, au



● **Bonnie Parker și Clyde Barrow,** cei doi gangsteri reali din anii '30, recreați romantic de Faye Dunaway și Warren Beatty

● **Hoarda sălbatică —** violența nemotivată în western



● **Scott Wilson** în *Cu sânge rece*



**CONCURS**



# Saltul de la violența motivată de o cauză justițiară la violența pur și simplu de consum

omorât un copil de trei ani; după nici două săptămâni, trei tineri francezi au ucis cu pietre, în localitatea Vitry-sur-Seine, un sărman vagabond.

Să fie vinovat doar cinematograful de această realitate? Dar familia, școala, politicienii; dar lipsa de repere morale, de credință, în fond debusolarea majorității tinerilor de pretutindeni; dar stresul, sărăcia, drogurile? Sunt factori de care nici o societate nu mai poate face astăzi abstracție. Desigur, imaginea a transformat milioane de oameni în voyeur-ști ai crimelor. Pasul către imitație poate fi făcut cu ușurință.

S-a emis ideea că cinematograful poate să redea violența cu condiția să nu o exploateze în beneficiu strict mercantile. Dar cine poate fixa linia de demarcație? Violența s-a vândut bine în toate timpurile numai că societățile au progresat, iar violența a avansat deoptrivă.

Încă din vremea lui Al Capone și Dillinger filmele cu gangsteri, au făcut deliciile spectatorilor, asigurând încasări substanțiale producătorilor. Tot de atunci studiourile au refuzat să renunțe la gangster-stories. După extraordinarul succes în Statele Unite și în Europa al filmului **Declasații (Underworld)**, produs de Paramount în 1927, presiunea Ligilor ce vegheau la păstrarea moralității este atât de puternică încât se interzice abordarea acestui subiect din unghiul gangsterilor (ca în filmul citat), urmând ca relatarea să se facă numai din unghiul poliștilor. A fost un prim pas spre instaurarea faimosului Cod Hays al cenzurii, intrat în vigoare după trei ani. Dacă ar fi să comparăm **Declasații** realizat de Joseph von Sternberg după un scenariu de Ben Hecht cu **Reservoir Dogs** (1992), cel dintâi ne apare ca o glumă rafinată și spirituală, deși descrie „groapa” din Chicago. În comparație cu filmul scris și realizat în debut de Quentin Tarantino, unul dintre cele mai tari și apreciate thriller-uri, avem măsura evoluției violenței pe ecran și a receptivității spectatorului de azi învățat să suporte multe.

**De la 1 Ianuarie „Ceasul morții”, instalat la New York în Times Square, indică la flecare minut numărul persoanelor ucise în America**

Asemenea salturi spre violență s-au parcurs în aproape toate genurile. Cum să măsurăm distanța de concepție și expresie de la delicatul și nu mai puțin tragicul **Pe frontul de vest nimic nou** (1936) ecranizare a lui Lewis Milestone după romanul lui Remarque până la violența de limbaj și ilustrare a războiului în **M.A.S.H.** și al seriei filmelor despre Vietnam. Și încă în cazul războiului violența a fost acceptată. Spionajul aliat cu violența așa cum arăta seria James Bond inițiată în 1962 cu **Dr. No** (vezi Noul Cinema nr. 10/92) interzicea spectatorilor să ia duritatea în serios, din pricina abundenței de ironii și autoironii. Apoi James Bond era justificat în faptele sale de un factor esențial: o ideologie. Eroul apăra preceptele lumii libere în anii războiului rece.

Intregul dialog purtat astăzi în jurul



anul '70

O lume  
imposibilă  
în:  
**Primi  
pași  
în  
Mafia,  
Portocala  
mecanică,  
Șoferul  
de taxi**

● Regizorul Joel Schumacher denunță cauzele violenței în America. Adevărul din **Falling Down** jenează. Excelentul său film sfârșește prin a fi repudiat chiar de Hollywood



gradului în care poate fi acceptată violența pe ecran se duce în jurul acestui argument: **motivația**. Motivația este investită să măsoare limita permisivității ei pe ecran.

O replică din **Sommersby** (v. pag. 22), care pentru unii spectatori ar putea trece neobservată, sintetizează această nouă morală, evidențiată acum de filmul american. Personajul interpretat de Richard Gere, un aventurier care preferă să moară pentru a-și câștiga demnitatea, fie și postumă, decât să-și dezonozeze copilul și femeia iubită, spune la un moment dat: „Nu am ucis nicio dată un om dacă nu am avut cel puțin două motive”.

**T**oți istoricii de film americani (și nu avem motive să-i contrazicem), consideră că violența a încetat să mai fie motivată pe ecran din a doua jumătate a anilor '60. Trei filme din anii '60 și trei din decenii următoare au dat tonul în exacerbarea violenței de dragul violenței, conferindu-i și o sporită putere de

seducție printr-o rafinată estetică.

În 1967, Arthur Penn face din cuplul gangsterilor Bonnie și Clyde două personaje cu aură romantică constrâns de societatea contemporană să aleagă fărădelegea. Moartea lor în final îndușează, încetând să mai fie un act justițiar.

În același an, cu o luciditate glacială, Richard Brooks ecranizează romanul-reportaj de scandal „Cu sânge rece” (în **Cold Blood**) scris de Truman Capote după ce interviuează timp de săptămâni chiar în celula sa pe criminalul ce ucisese fără nici o motivație o familie de fermieri din Kansas. Ambele filme notate de criticii de specialitate cu cinci stele (excellent) au făcut intrarea în zona violenței eliberată de orice inhibiție.

A fost doar începutul. Doi ani mai târziu, Sam Peckinpah, cineast singular în peisajul hollywoodian (**Balada lui Cable Hogue**, **Crucea de fier**, **Capcana**, **Căinii de paie**) produce aceeași radicală cotitură în clasicul gen american: westernul. În **Hoarda (The Wild Bunch)** nu se mai apără valorile și morala tradi-



ționale, ci asistăm la un măcel între un grup de bandiți vânați de un nemilos revoluționar texan.

În anii '70, capete de serie în detonarea violenței au fost trei filme realizate de Kubrick, Coppola, Scorsese. **Portocala mecanică** (1971) cuplează forța vizionară a filozofului eseist britanic Anthony Burgess cu percutanța imaginativă a lui Kubrick. Cine să vrea să trăiască într-o asemenea lume în care până și un criminal înțors din detenție o consideră mult mai atroce decât atunci când o părăsise? Cu **Nașul**, Coppola deconspiră seducător sângeroasele conexiuni ale Mafiei, dar oricât explozibil a adus Coppola pe ecran, acesta nu poate depăși realitatea ce a urmat intrată într-o cursă macabră cu ficțiunea. Să amintim doar că Mafia a folosit patru tone de explozibil pentru a-l ucide în 1990 pe judecătorul Falcone după ce în anii '80 folosisese aceleași mijloace pentru eliminarea generalului Dalla Chiesa.

În sfârșit, cu **Șoferul de taxi** Scorsese face explicit vinovată de deteriorarea societății americane, traumatizanta experiență a războiului din Vietnam.

(Continuare în pag. 23)

Adina DARIAN



● KIM  
BASINGER







CINEMA

<https://biblioteca-digitala.ro>



# „Norii“ lui Aristofan sub



Salonic

**C**inematograful s-a născut în Eladai! Melina Mercouri (fost și actual Ministru al Culturii în guvernul Papandreu) și-a încheiat astfel conferința de presă la cea de a 34-a ediție a festivalului, pusă sub semnul sărbătoririi Centenarului artei a 7-a. Într-adevăr, „invenția secolului” (inițiată de fapt în secolul trecut!) își are originea nu doar etimologică, ci și filosofică în vechea Grece. Preceptul devenirii formulat de Heraclit din Efes — „Panta rhei/Totalul curge” — s-a transformat în... realitate palpabilă, cinematograful nefiind altceva decât o permanentă reeditare a pesterii închipuite de filosoful antichității eline, Platon.

Că nu este vorba de simple speculații o probează înseși ambițiile și mai ales reu-

șitele acestei manifestări desfășurate în metropola Balcanilor, aleasă să fie Centrul cultural al Europei în 1977. Oraș istoric ce poartă numele surorii lui Alexandru cel Mare, fiind construit de succesorul acestuia, regele Macedoniei Kassander, avea să-și consolideze importanța strategică de port la Marea Egee în timpul Imperiului Roman, așa cum în perioada Imperiului Bizantin va deveni centru de educație religioasă, îmbogățindu-se cu o excepțională arhitectură ecleziastică din secolul V până la începutul secolului XV, când cade sub influența Imperiului Otoman. De-a lungul veacurilor, populațiile greacă, turcă, armeană și evreiască aveau să-și consolideze definitiv acestei așezări o aură cosmopolită.

Inițiat cu 30 de ani în urmă ca o simplă „Săptămână a filmului grec” în cadrul

Tărgului internațional, festivalul cunoaște o existență bucurimă datorită vicisitudinilor economice și politice. Epoca de dictatură a juntei militare a însemnat pentru cinematografie cenzură ideologică, șomaj și persecuții, scăderea producției și orientarea spre genuri facile.

Preluând în 1992 direcția festivalului, Michel Demopoulos l-a transformat într-o competiție internațională. Ediția actuală îi certifică competența managerială și îndreptățește speranța generală că Thessaloniki va câștiga un loc aparte pe harta cinematografului mondial, căci, aici, la poalele maiestuosului Olimp, este un loc privilegiat de întâlnire a **Noilor orizonturi** (cum se intitulează secțiunea necompetitivă) — fie că este vorba de „tendințe de reținere” în creația maestrilor sau de „opera prima și secunda”, care fac obiectul competițiilor într-o secțiune națională și una internațională.

„Internaționalizarea” Salonului prezintă un avantaj deosebit pentru cinematografia locală, stimulând deopotrivă pe realizatori, producători, distribuitori și spectatori. Concertarea eforturilor pentru crearea unui repertoriu cinematografic propriu și formarea unei noi audiențe s-a concretizat și prin faptul că sponsorii ediției au fost radioul și televiziunea greacă. Această din urmă instituție publică asigură un permanent ajutor financiar (printr-un coeficient important în subvenționarea producției naționale de film administrată de Centrul de film grec), dar și logistic. O dovedește intensă mediatizare a festivalului cărui i se acordau multe ore de emisie ziua și noaptea. De altfel, televiziunii pe tot globul îi va reveni un rol și mai important în susținerea cinematografului potrivit strategiei elaborate la Strasbourg și prezentată la Thessaloniki de însuși președintele Comitetului Consiliului European pentru celebrarea Centenarului Cinematografului, Christian Zender, care a ținut să fie alături de doamna Mercouri, ardenta milităntă anti-GATT.



Melina Mercouri  
în regia soțului ei,  
Jules Dassin:  
**Strigăte  
de femei**

## Impactul cinematografului american

Valențele sale pozitive și negative aveau să se facă și aici simțite atât în producțiile grecești, cât și în cele ale altor cinematografii. **Un timp pentru ucla** de Nikos Grammatikos confirmă teza mimetismului (deși realizatorul, matematician de formație, spre deosebire de majoritatea colegilor, a studiat regia la Atena, nu altundeva!) fiind un thriller pe canavaua uzată a confruntării amicitiei masculine cu „morală” crimei remunerate, în schimb **Locul unde nu s-a întâmplat nimic** al mexicanului Hugo Rodriguez infuzează aceluiași gen o tensiune mocnită, preponderent aztecă. Așa cum și Damir Manabaiev din Kazahstan a imprimat filmului **Surzheky, inger al morții** — un „eastern” din perioada colectivizării staliniste — o foarte originală dimensiune alegorică, prin poezia fiecărui cadru raportând mereu omul la firul de nisip. Coproducția estoniano-finlandeză **Intuneric in Tallin** de Ilkka Jarvilituri amintește de ambianța veristă a filmelor americane tenebroase din perioada postbelică (vezi retrospectiva „Jules Dassin”) totul însă fiind scaldat într-un umor negru, de sorginte nordică. Fără să atingă standardul **Familiei Addams**, filmul Sarei Driver (o blondă zveltă cu alură de superstar, regizoare și producătoare împreună cu faimosul și soț Jim Jarmusch) **Când porcii zboară**, dedicat tuturor fantomelor care suntem, rămâne o psihedelică istorioară de „umor și horror” pe muzică de jazz, care a tre-

zit interes și la Săptămâna criticii de la Cannes.

La Thessaloniki Premiul Juriului criticii internaționale/FIPRESCI — din care am avut plăcerea să fac parte — a fost atribuit (în unanimitate!) taiwanezului Ping Ho (inginer chimist specializat în cinema la Universitatea Siracusa din New York) care și-a conceput acest al doilea film **18** (denumirea unui joc de zaruri) ca pe o mătură a chinurilor de creație, identificându-se cu eroul care trăiește o experiență fundamentală. Într-un stil narativ discursiv, impregnat de o senzorialitate orientală, extrem de filmică, e redat însuși sentimentul sfâșietor al existenței la voia hazardului.

## Ficțiunea în avangarda realității

Anticipând apelul adresat de președintele Clinton cineaștilor americani pentru stăvilirea violenței propagată și prin cinema, cât și legea ce urmărește să îngrădească achiziționarea armelor de către persoanele particulare, **Kalifornia**, primul film de ficțiune al lui Dominic Sena (cu practica de scenarist la Paramount, specializat în clipuri muzicale cu David Bowie, Sting, Elton John și în spoturi publicitare) își impune ferm valoarea cu excelența parafrazare a obsesiilor cinematografului și societății americane de la **Bonnie și Clyde** la **Sufletul sălbatic**. Vând parcă să refacă experiența lui Truman Capote (autorul romanului „Cu sânge rece”, best-seller '66), un tânăr jurnalist pasionat de patologie socială dorește să scrie o carte

despre **serial killers**, vizitând locurile unor crime vestite, împreună cu prietena sa, o talentată fotografă preocupată de senzualitatea provocatoare. În călătoria spre California, ei întâlnesc cuplul ideal pentru investigația lor — un ins impulsiv care lasă-n urmă numai cadavre și o jună orbită de iubire; el inconștient, ea retardată. Brad Pitt — brunet hirsut, cu ochii injectați și un dinte lipsă, dar totuși cu un farmec insolent de lichea macabră și Juliette Lewis (revelația din **Cape Fear**) — plâpând inocentă, temătoare, dar curioasă. O caricatură a teribililor amănți hollywoodieni simbolizând amorul în stare „brută”, într-un road movie „inițiat” împins până la situația limită când eroii „pozitivi” trebuie să decidă dacă se lasă omorâți sau ucid ei înșiși, stergând demonstrativ „diferența dintre criminali și oricare „dintre noi”.

## Conexiuni stilistice aplaudate

O viață incântătoare, film fellinian (un omagiu ad-hoc alăturat impresionant retrospectiv din deschiderea festivității de premiere) pe care Patrice Vivancos l-a dedicat dragostei la vârsta a treia și grotesului fugi de o viață după himera îmbogățirii „à la Onassis”, amendează tragi-comic derizoriu iluzoriului. **Ca amuzament** al cineastei Ning Ying (una dintre asistentele lui Bertolucci la **Ultimul împărat** și autoarea unui remake de succes după **Unora le place jazzul**) este tot o amară ironie, strecurată într-o pa-

Eleftheria Rigou (Ariadna...)  
și Antonis Fragakis (Maritor  
ocular), vedete naționale,  
de ce nu și internaționale?





# umbrela Comunității Europene

rolul neorealiste despre a doua copilărie, senectutea, marcată de mentalitățile birocratice ale comunismului chinez și utopia conducerii „democratice” (a unei trupe amatoare de operă clasică). Filmul și-a adjudecat Premiul Alexandru de aur.

Italianul Pappi Corsicato, înrudit cu Almodovar datorită umorului nebulos iscat din insolitul motivațiilor conflictuale, dar și al dinamicii încadrărilor propriu-zise, debutează în forță cu *Libera*, un triptic despre o soție „de bani gata” abandonată, o mamă pătimășă ce se dovedește a fi... tatăl unui homosexual și o întreprinzătoare nevastă care se îmbogățește comercializând pe casete video excesiva activitate sexuală extracconjugală a soțului!

Cu *Sub stele* (Franța-Elveția) Antoine Desrosiers (la cei nici 22 de ani ai săi deja prolific producător într-o fundație întemeiată din 1988) lansează un omolog al lui Antoine Doinel, celebrul personaj al lui Truffaut, creat de Jean-Pierre Léaud. Interpretul tribulațiilor adolescentine similare, Mathieu Demy (fiul regretatului regizor Jacques Demy și al lui Agnès Varda), a fost răsplătit cu premiul de interpretare înmănat de David Thewlis, protagonistul din *Naked* (laureat la Cannes '93), acum membru în Juriul internațional de la Salon.

În aceeași ordine a corolațiilor stilistice se înscrie coproducția elvețiano-germană semnată de Donatello și Fosco Dubini, *Ludwig 1881* — reconstituirea minuțios documentată a unui episod din viața regelui împătimit al Thailiei care a întreprins împreună cu un actor de la curtea din München o călătorie incognito dorind să pună în scenă pașaje din „Wilhelm Tell” de Schiller. Servind cu exemplară austeritate tema subterană a diferenței infinitezimale dintre angoasă, alienare și pasiune, protagonistul Helmut Berger reeditează la rândul-i propria experiență din *Ludwig*-ul viscontian.

Teatralitatea este dintotdeauna o co-ordonată specifică a cinematografului grecesc, cândva renumită pentru folosirea universului teatral ca metaforă a vieții publice pe scena istoriei, precum în *Calătoria comediaților*, capodopera lui Theo Angelopoulos, maestrul care în continuarea sfidează festivalul (poate și fiindcă se vehiculează ideea falsă că publicul l-ar considera prea sofisticat). În producția actuală, care anul acesta a înregistrat o salutară expansiune a debuturilor, recursul alegoric la teatru, artă născută fără doar și poate în Elada, este operant îndeosebi în dezvoltarea vieții interite. Astfel în *Ariadna locuiește în Leros* de Thanassis Bakitzis, pentru clarificarea adevărului despre părintele eroinei, mitul Minotaurului a suferit o contaminare cu Irodiada, dar supralicitarea diminuează dramatismul. Pe criticul de cinema care se întâmplă să fie și cronicar de teatru l-a încântat îndeosebi *Domul instelat* de Kostas Aristopoulos, o postmodernă inventieri (cu ajutorul unei lanterne magice) a reverberării complexului oedipian în cultura universală.

## Actorii noștri

(Urmare din pag. 5)

La Editura „Eminescu” am predat și a intrat în plan volumul de versuri „Pajura singurătății”, de fapt un album Marcel Chirnoagă „ilustrat” cu poeziile mele. De trei ani am rubrica săptămânală din ziarul „Libertatea” și probabil articolele se vor aduna într-o carte.

Din 14 august '93 mă exersezi în rolul de bunic pe care-mi doresc să-l duc cât mai mulți ani cu putință.

În ceea ce privește funcția de stat, sper ca cele bune-adevărate să fie mai numeroase decât cele rele-născocite. Dreapta cumpănă o vor ține tot Diavolul și Bunul Dumnezeu!

## „Noi orizonturi”

● Obiectivul acestei secțiuni — potrivit declarațiilor directorului Dimitris Eipides — a fost să familiarizeze tânărlul public grec cu cele mai importante producții recente ale cinematografului independent din lumea întreagă, semnate — la această ediție — de cinești marcanți: Manuel de Oliveira, Bahram Beizadi, Alexandr Rogoskin, Philippe Garrel, Olivier Assayas, Aki Kaurismaki, Jim Jarmush, Atom Egoyan și alții ● Astfel s-a putut urmări și o retrospectivă David Cronenberg (v. Noul Cinema nr. 9/1992, p. 10) de la primul său film *Stereo* (1969), până la *M. Butterfly* în premieră europeană. De un formidabil succes s-a bucurat expoziția „Obiecte stranii ale dorinței” (amenajată la Milos — o defazată fabrică de secol XIX transformată în loc de agrement pentru artiști) reunind 300 de schițe, videoclipuri și machete autentice ale fantasmagoriilor personajelor ce populează imaginația erorilor cineastului ● Reprezentant de marcă al tinerilor independenți americani, Hal Hartley și-a câștigat noi simpatizanți prin filmele sale elocuate de critică: *Simple Men* (1992), *The Unbelievable Truth* (1989) și *Trust* (1990) ● O atenție deosebită s-a acordat și filmelor-cult: *Female Trouble* de John Waters (1974), *Rocky Horror Picture Show* (1975) de Jim Sharman; *Scorpio Rising* (1963) de Kenneth Anger; *Eraserhead* (1978) de David Lynch; *Lonesome Cowboys* (1967) de Andy Warhol; *Fleming Crestures* (1963) de Jack Smith.



● Multilaureatul De la zăpadă (cu Gerassimos Skiadaressis)

● Juliette Lewis și Michelle Forbes în sângerosul road-movie *Kalifornia*



## „Itinerariul unui prieten american”

O dată cu retrospectiva ce l-a consacrat cineastului Jules Dassin s-a lansat și un volum omagial prefătat de Martin Scorsese: „Cariera lui Dassin este remarcabilă căci combină tradiționala narațiune de tip hollywoodian cu vizualitatea cinematografului european, plasându-i filmele în galeria mitică a luptei dintre Dumnezeu și Diavol. Stilul său apropiat de documentar, utilizarea decorurilor reale, fascinația pentru urban au avut o influență majoră asupra a numeroși cinești. Pe mine m-a influențat cel mai mult *Night and the City* în special în pregătirea filmului *Străzile lătrătoare*. Richard Widmark era un obsedat, un grăbit ce alegea panica, disperat — ca și Charlie al meu. Un film favorit este și *Rififi*. În tradiția romanului polițist francez, Dassin a creat prototipul unui întreg gen cinematografic. Continui să revăd filmele lui Dassin. Consider că sunt surse de inspirație ca și de plăcere și le recomand generațiilor de cinefili și cinești.”

● *Naked City*/Orașul fără Țară (1948) — filmat cu aparatul în mână pe străzile New Yorkului — a lansat un nou limbaj cinematografic, înrudit cu neorealismul italian, dar ancorat în problemele socio-politice ale Americii postbelice. Victimă a maccarthyanului, Dassin pleacă în Europa. La Londra are ocazia să asocieze lirismul cu documentarul în *Thieves' Highway* și apoi filmează *Night and the City* (1950), povestea unui mic escroc. În 1955 la Cannes, când i se atribuie premiul de regie pentru *Rififi*, o întâlneste pe Melina Mercouri care îl va deveni parteneră în viață și pe platou, filmele *Christ Crucified Again*, *Never on Sunday*, *Fedra*, 10:30 p.m., *Summer*, *Topcat*, *Premise at Dawn*, *Rehearsal*, *A Dream of Passion* propulsând acest cuplu în eternitatea celuloizului. Stăbilit din 1974 în Grecia, Dassin se reîntoarce la pasiunea dintâi, teatrului (unde creează și azi, la cei 82 de ani ai săi).

Mult prea multe premii au fost acordate unor filme banale ca *Lefteris* de Pericles Housoglou — bildungsroman cinematografic, ce se reține doar prin câteva minunate imagini ale falezelor Salonicului la vreme de furtună (și nu însoțit așa cum se va păstra în amintirea turistului norocos, ajuns în vârful străvechiului Turn Alb din vecinătatea modernului cinematografului „Makedonikos”, principalul ecran al festivalului) sau *De la zăpadă* de Sotiris Goritsas, docu-dramă ce relatează sec eșecul refugiaților greci veniți din Albania. Pentru ponderea socio-politică a demersului cinematografic — elucidarea „problemei macedoniene” — pledează neașteptat de spectaculos *Vandouluri drept și cel nedrept* de Lena Voudouri, etalat dialectic la o înaltă tensiune intelectuală, obținută prin invocarea clasicilor spiritualității grecești, metaforică plasare a „Norilor” lui Aristofan sub... umbrela Uniunii Europene!

Formularea sentențioasă „Grecii sunt logoditi cu Timpul și condamnați de Spațiu” este ilustrată de un documentar precum *Timpul doarme în Orient* de Nikos Anagnostopoulos, în care, prin riguroasa investigație arheologică, se probează confluența civilizației arhaice (în care și românul are satisfacția să-și afle elemente de mitologie comune). Invocând obiceiurile aspre ale spartanilor, Dimitris Coliatis, reputat scriitor, om de teatru și cineast, asumându-și riscul alienării spectatorului excedat anume printr-o lentoare repetitivă, se angajează în susținerea temerară a eufhanasiei: **Am tăiat pentru tine un trandafir roșu** — drama părinților unui băiat autist.

La cota cea mai înaltă a profesionalismului ultrafiant s-au plasat două filme, unul în afara competiției aparținând unui maestru, celălalt rămas pe nedrept în afara palmarșului, semnat de un tânăr cineast. **Viez la prietenii mei** de Nikos Panayotopoulos este un dublu tur de forță — din partea regizorului — cele patru secvențe din viața unui ins oarecare schițate și (in)voluția unei întregi generații ce a pășit în maturitate la începutul anilor '60 — și din partea actorului Lefteris Voyatzis care, jucând acest personaj itinerant, îl innoilează pentru încă o dată pe *karaghioz*, tradiționalul erou popular.

Selecționat pentru Centrul Pompidou, **Martor ocular** de Marcos Hovelas, dincolo de modernitatea limbajului cinematografic la granița sinesteziei psihanalitice (în interesantă conexiune cu recentul film al lui Angelopoulos, **Pasul suspendat al berzei** — consacrat simbolic frontiere-limită a percepției, a dragostei, a comunicării), ascunde, în jocul secund dintre proiecțiile și retro-proiecțiile protagonistului vizionar (interpret sensibil Antonis Fragakias), un grăunte semnificativ de etică filosofică legată de limitele în care se poate sau nu uza de forța premoniției, în sens mai general, de capacitatea de creație. O inedită corelație între doctrina platoniană a existenței și însăși rațiunea de a fi a cinematografului...

Irina COROIU

● Brad Pitt — tenebros serial-killer (în același *Kalifornia*)







să aducă o schimbare, dar cred că ajută dacă cineva ca Meryl Streep nu uită să amintească, în discursurile sau declarațiile sale că atunci când femeile au avut ocazia să facă mari personaje, au rezultat filmele majore, interesante și că oamenii au mers în număr mai mare la cinema".

O binevenită schimbare de registru în galeria de portrete ale actriței este oferită de recenta comedie *Deve* (1993) de Ivan Reitman, o incursiune satirică în culisele Casei Albe. Soția de președinte întrucupată de ea suportă cu greu mascarada politică și este, până la urmă o prezentață simpatică. Ca una care are măturate opțiuni democratice, ea declară că ironia este îndreptată înspre guvernarea republicană. Aflată într-un moment fast al carierei sale, Sigourney Weaver rămâne foarte selectivă cu ofertele profesionale. Iși petrece multă vreme citind scenariile în birourile propriei societăți producătoare din Manhattan. Ceea ce însă e un mare avantaj, căci îi oferă ocazia să rămână mai mult timp alături de soțul și de fiica ei. Nu este un secret că pentru Sigourney Weaver familia e „sfântă”.

Dana DUMA

**DANIEL AUTEUIL** (născut la 24 ianuarie 1950) este o veche cunoștință a cineaștilor români căci filmul său de debut, comedia caustică intitulată *Que les gros salaires* lăvănt le doigt (1982), a fost prezentat cu ocazia unei săptămâni a filmului francez la Cinematograful Studio. Încă de atunci se anunța un actor interesant, dar totuși nu se lăsa bănuț la gama tipologică atât de amplă și nici surprinzătoare capacitate de a stârni deopotrivă râsul sau plânsul, uneori chiar simultan. Datorită personalității sale, partituri de factură total diferite în filme extrem de variate capătă un numitor comun.

Într-un tradițional polar, *L'indie* (1982) în regia lui Serge Leroy, evoluează în chip de polițist, rival al unui vagabond, ambii disputați de inima eroinei nehotărâte în *Pât con* (1984) Gérard Lauzier îl provoacă la un contre-emploi distribuindu-l în rolul unui golan într-un film-pretext pentru etalarea angoselor juvenile metafizice sau sexuale, spontane sau intelectuale conceptualizate. Filmele se succed — *Les fauves* (1983), *L'arbalete* (1984), *Le paltoquet* (1986), Edouard Molinaro îl distribuie în registru grav — *Palace* (1984), iar Coline Serreau în grotesc — *Romuald et Juliette* (recent proiectat la TVR). În 1984 *L'amour en douce* al aceluiași Molinaro îl prilejuiește întâlnirea cu Emmanuelle Béart: o super call-giri împinge la infidelitate un tânăr soț.

Un rol extrem de ingrat — Ugolin, prostul satului, țăran naiv, retardat chiar, pe care dragostea pentru sâlbatica fată de o frumusețe rară (această Béart) îl descumpăneste cu totul — îl aduce Césarul '87 pentru extraordinară creație lirico-tragică realizată alături de Yves Montand și Gérard Depardieu, în ecranizarea lui Claude Berri după Marcel Pagnol: *Jean de Florette* și *Manon des sources*.

Pentru *Lacenaire* (1990, regia Francis Girod), celebrul asasin de familie bună care a fascinat Franța în secolul trecut, își modifică fizionomia — mustăcioasă subțire și fungi favorii — devenind o natură romantică labilă, băntuită de slăbiciuni și violențe, dar și de ironie. Cu trei luni înainte de executarea pedepsei capitale, acest criminal ce ucide din joacă, din sfidare, din plăcere și-a scris memoriile. Un best-seller, valabil și astăzi, care l-a determinat pe André Breton să-l considere pe autor precursor al umorului negru. Dacă ar fi să se ia în considerare fie doar replica rostită în instanță: „Vă cer moartea ca pe un drept”!

Evident, actorul nu l-a fost greu apoi să efectueze saltul la înșuși Mefisto, în originala transpunere filmică a mitului faustic de Josiane Balasko, care-l este și parteneră în acest *Ma vie est un enfer* (1991), unde modernul funcționar al Diavolului, costumată jumătate în dandy, jumătate în rocker, se trezește „convocat” pe un teren de golf sau într-un cabinet de psihiatru. Pentru „dezintoxicare”, joacă „Viciile lui Scapin” — un succes teribil la Festivalul de teatru de la Avignon.

Claude Sautet, deși declară că nu-și concepe proiectele în funcție de actori, își propune să ducă mai departe experiența de introvertit a personajului creat de Auteuil în *Quelques jours avec moi* (1988) și astfel la naștere *Înmă înghețată* (1991), unde eroul își asumă o dublă culpă: trădarea unei vechi prietenii și jignirea unei proaspete iubiri. Prilej pentru o complicată ecuație sufletească ce lasă loc la infinite explicații fiindcă nu se poate pune un diagnostic exact dacă este vorba de un ratat din autoexigență sau de un vizitor ce se teme să trăiască. Partenera și soția sa, Emmanuelle Béart, susține: „Când jucăm împreună, nici o clipă nu-mi pun problema că e omul alături de care trăiesc. Suntem doi actori profesioniști și asta spune totul”.

Auteuil a avut ocazia să se bucure și de compania Catherinei Deneuve în chip de soră față de care nutrește un sentiment incestuos în *Ma saison préférée* (1992), regizat de André Téchiné.

În felul său e un original epurarea: „Medicul mă sfătuiește să nu fumez și să nu mănânc gras, predicându-mi privațiunea. Eu însă savurez delicioșele interzise când joc”.

**SIGOURNEY WEAVER** Se poate spune despre această mare actriță că este un star atipic. Nimeni nu a închinat imnuri frumuseșii sale, dar nici nu a îndrăznit să afirme că n-ar fi atrăgătoare. Deși nu abordează atitudini provocatoare și lascive, ea convinge și când interpretează personaje cu sex-appeal, așa cum a fost acela al doctorului în chimie devenită call-giri din *Viață dublă* (1988) de Bob Swaim, văzut de curând pe micile noastre ecrane.

Sigourney Weaver este capabilă de surprinzătoare metamorfoze. De la debutul într-un mic rol în *Annie Hall* (1977) de Woody Allen, ea a abordat partituri în registre foarte diferite. De la astronauta temerară din *Allen* (1980) de Ridley Scott, eroină îmbogățită uman de-a lungul episoadelor următoare (*Alens* — 1986, de James Cameron și *Allen 3* de David Fincher) la ambițioasă patroană din *O femeie face carieră* (1987) de Mike Nichols; de la savanta care moare în misiune din *Gortie* în ceață (1988) de Michael Apted la maeștrăsoasă regină Isabela din 1492. *Cucerirea paradisului* (1992) de Ridley Scott, — personajele interpretate de ea s-au impus prin forța personalității.

Ea detestă să fie încarcerată într-o imagine clișeu. Dându-și seama de acest pericol, mai ales în urma seriei *Allen*, Sigourney Weaver s-a ferit să devină „un Harrison Ford în fustă”, cum îi place să spună. Crede că scenariștii de la Hollywood scriu partituri feminine prea stereotipe și că ar trebui ca actrițele să se solidarizeze într-un protest. „Tristețe este că nu suntem deloc unite. Singura ocazie în care ne întâlnim este ceremonia acordării premiilor Oscar. Nu cred că organizarea în masă a femeilor

are nici o importanță în masă a femeilor

are nici o importanță în masă a femeilor

Dana DUMA



Irina COROIU

## Experiențe

Într-o Europă băntuită de incertitudini și violență, și în Germania s-a făcut simțită acea „strângere a curelei” pe care noi, românii, o cunoaștem, e drept, de mult mai mult timp.

Amenințat cu dispariția, Festivalul internațional al filmului de la Mannheim a supraviețuit și în 1993 mulțumită eforturilor depuse de organizatori care, cu insistență și o foarte mare doză de optimism, au reușit să găsească stropul de apă vie (citește sponsori) și chiar să obțină o deloc neglijabilă sumă de bani din partea Ministerului Culturii al landului Baden Württemberg. Se pare însă că această ediție (a 42-a) riscă să fie ultima. La propunerea primarului Heidelberg-ului care și-a asociat în demersul său și pe cel al Mannheim-ului, în 1994 cele două orașe își vor uni eforturile

● **Mirosul arborelui de papaya verde**  
de Tran Anh Hung —  
premiul de debut la Cannes 1993



riile organizatorice, dar mai ales financiare pentru un festival vechi în haine noi care se va numi „Mannheim/Heidelberg”.

Sub deviza „Să ne cunoaștem și să ne înțelegem” au fost prezentate în competiția oficială 26 pelicule de lung metraj de ficțiune și 16 scurt metraje din 23 de țări. În cuvântul de deschidere, dl. Michael Kotz, directorul festivalului, se referea tocmai la această selecție când spunea: „Sper să vizionați măcar cinci filme și să rețineți cel puțin două-trei”.

Înclinația evidentă spre realismul macabru, spre conurile de umbră ale existenței; încercările disperate ale emigranților de a fi acceptați într-o lume spre care și-au îndreptat speranțele și care apoi i-a respins cu brutalitate, acel „mai bine” dovedindu-se în cele din urmă o cruntă iluzie; coșmarurile ultimului război mondial care otrăvesc încă multe conștiințe — sunt doar câteva direcții dintr-o bogată paletă tematică.

Încercându-se nu tehnici de exprimare — în care electronica și autotuturul zeu-computer sunt personajele principale — a reținut printre primele atenția *Tectonic Plates* (regia Peter Mettler — Canada). Asemenea mișcări plăcilor tectonice din străfundurile planetei, geografia noastră spirituală și activă este într-o continuă glisare, în



# mai mult sau mai puțin macabre

incercarea de a ne cunoaște pe noi înșine. Inspirat dintr-o piesă de teatru de Robert Lepage, filmul se vrea după cum mărturisește regizorul, „dramă, operă, flash back și vis, toate la un loc” — ceea ce este totuși cam mult pentru un film de numai o sută de minute.

Tot un experiment este și **Part Time Good** al olandezului Paul Cohen care și-a compus filmul ca pe un ambizioasă eseu filosofic — în 20 de tablouri — despre originea Pământului, libertatea spiritului, puterea de a îndura și chiar despre „acea forță exterioară pe care ne place să o numim Dumnezeu”, cum declara realizatorul. Unele tablouri sunt emoționante și teribile de crude vizual: o frumoasă și foarte cunoscută top model new yorkează a acceptat confesiunea despre cumplita boală care o măcina și încapățanată ei dorință de supraviețuire dar și prezența aparatului de filmat în timpul operației pe care a suferit-o pentru extirparea unui sân; altele sunt presărate cu o tandră ironie: monologul unui adolescent despre diferența dintre dragoste și sex, ulterior observându-se că tânărul se afla în mijlocul unei imense vii, unde toată lumea din jur cu-lege struguri și nimeni n-are timp să-l asculte. Printr-un interesant procedeu, tablourile — încremenite stop cadre — sunt animate de mâna regizorului însuși care, ca pe un imens aparat video, se joacă, alternând imaginile pe „repede înainte” și „înapoi”, reducând în final imaginea filmată la mărimea unui timbru. Un joc video interactiv, original ca formă și conținut.

**Darkness in Tallin** este un omagiu adus polițierului tradițional, regizorul finlandez Ilkka Järvelintu imaginând o poveste cu gangsteri în Tallinul anilor '90, cu spectaculoase răsturnări de situații și personaje lineare — buni și răi. Un **Eastern spaghetti** în sos american însă (regizorul trăiește de altfel din 1977, la New York) filmat în alb negru (prima parte), devenind color în momentul final, când criminalii sunt pedepsiți iar cei buni sunt treziți din somn de veci de puterea miraculoasă a dragostei!

Singurul moment fierbinte (într-o atmosferă de oarecare indulgență și critici căldute față de ceea ce se vedea pe ecran) a fost strâns de **Serbian Epics**, semnat de polonezul Pavlik Pawlikow-

ski (nici el nu trăiește în țara natală, ci în Marea Britanie). Filmul a fost huiduit de toți spectatorii aflați în sală, fiind un apăsător cult al personalității lui Radovan Karadžić care este prezentat făcând declarații imbibate de naționalism și vorbind despre „poporul ales din Balcani” al cărui urmaș se socotește.

Regizoarea suedeză Agneta Fagerström-Olsson propune în cu totul altă tonalitate tot un film-omagiu, intitulat **Magic Stronger Than Life**. Admiratoarea a universal regretatului Fellini, realizatoarea ne poartă pe o insulă imaginară, undeva, în Marea Baltică, făcându-ne martorii unei nunți la Fellini în care bărbați și femei înveșmântați într-un adevărat delir de culori și pene val-sează, cântă, plâng, se iubesc, se ceartă. Laolaltă inimi zdrobite, fard înmuat de lacrimi și sentimente pătimase compun un zgomotos carusel tragi-comic al vieții privite cu un zămbet tandru-ironic atât de drag Maestrului.

Opțiunea juriului a fost primită cu rezerve, nu numai de critici dar și de spectatorii invitați să voteze după fiecare proiecție. O anume monotonie în tratarea subiectelor, insistența unor realizatori asupra laturii erotice a vieții, împinsă de prea multe ori spre porno-grafie, intențiile simboliste nefinalizate, metaforele devenite obscure printr-o obositoare (și chiar plictisitoare) repetiție au impresionat neplăcut, dovadă că și la celelalte festivaluri din ultimii ani, că nu se poate face abstracție de gustul publicului.

În aceste condiții, juriul a optat în acordarea premiului său pentru filmul **The Forbidden Quest** al regizorului olandez Peter Delpout, ficțiune camuflată într-un documentar. Un story simplu — corabia „Hollandia” plecată la începutul secolului (1905) într-o expediție spre Polul Sud, a dispărut înghițită de ghețurile veșnice — filmat în alb negru și intercalat cu imagini de arhivă reprezentând secvențe filmate în timpul unor expediții adevărate și care au imprimat nota de autenticitate. Realizatorul ne-a oferit o aventură în stil Edgar Allan Poe combinată cu Jules Verne, despre un alt fel de „olandez zburător”.

În programele paralele am putut urmări câteva minifestivaluri:

Punctul forte al **Festivalului filmului turc** (aflat la a șaptea ediție) l-au constituit peliculele despre viața femeilor din Turcia în contextul social actual (**Two Women, Mercedes, mon amour**) și cele despre încercarea de integrare a emigranților turci plecați de pe meleagurile Anatoliei (**Berlin in Berlin**, film prezentat și în competiția oficială). Cu cei 20 000 de cetățeni turci stabiliți în Mannheim, manifestarea nu a dus lipsă de spectatori.

**Retropectiva** dedicată lui Ingmar Bergman cu ocazia împlinirii a 75 de ani (o primă selecție din filmele maestrului suedez a fost realizată în 1961 la inițiativa doamnei Fee Vaillant, timp de 30 de ani directoare energetică a festivalului de la Mannheim) a cuprins de această dată: **Strigăt**, **și soapte**, **Persona**, **Fragil sălbatic**, **A șaptea pecete**, **Fanny și Alexander**.

Pentru prima dată — tot în afara

## Juriul

Shabana Azmi — actriță, India  
Wolf Donner — critic, Germania  
Renée Goddard — producător, Marea Britanie  
Joaquim Pinto — inginer de sunet, Portugalia  
Anna Lena Wibom — producător, Suedia



● O nouă tehnică de exprimare:  
**Tectonic Plates** de Peter Mettler

● Leul de aur ex aequo  
la Festivalul de la Veneția 1993  
pentru **Scurtături** de Robert Altman  
(Frances McDormand și Tim Robbins)



competiției — au fost prezentate creații recente ale unor regizori de prestigiu, filme care prin valoarea lor s-au impus în circuitul festivalurilor internaționale din ultimul an: **Miloul arborelui de papaya verde** (regia: Tran Anh Hung); **Passion Fish** (regia John Sayles); **Short Cuts** (regia Robert Altman); **The Snapper** (regia Stephen Frears); **Micul apocalips** (regia Costa-Gavras).

Criticată sau nu, selecția din acest an a Festivalului internațional al filmului

de la Mannheim a fost făcută totuși cu o binevenită și laudabilă premeditare: aceea de a favoriza filmul european în acest moment când „bătrânul continent” este amenințat de invazia dinamică europeană încearcă din răspuneri să țină piept la ceea ce se numește „American dollar-monoculture”.

Doina STĂNESCU

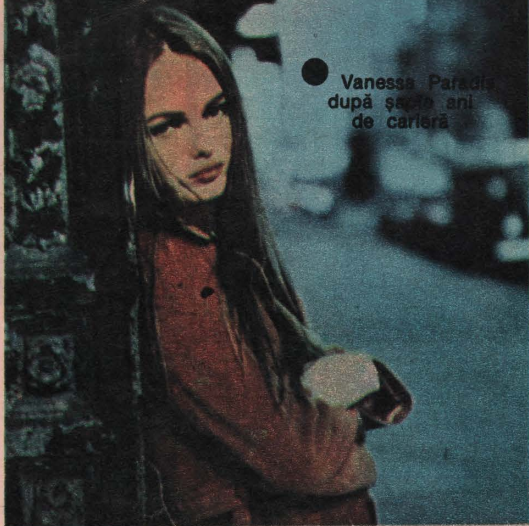
## Juriul FIPRESCI

Christiane Peitz — Germania  
Cristina Corciovescu — România  
Renzo Fegatelli — Italia  
Andrzej Gwoździ — Polonia  
Viktor Matzen — Rusia

● **Magic Stronger than Life** de Agneta Fagerström-Olsson —  
un film omagiu lui Fellini







● Vanessa Paradis  
după șapte ani  
de carieră

femeie pe care totul (aparent) îi desparte. El, ex-campion de rodeo, a petrecut 10 ani în închisoare. Ea, de profesie hoo! de buzunare, călătară de poliție, are tatuate pe degete cuvintele „Fuck the World! (vă las pe dumneavoastră să traduceți). Filmul are două puncte de atracție: autorul scenariului este chiar Mickey Rourke semnând cu pseudonimul Sir (sic!) Eddie Cook; al doilea — după acrobatiile erotice ce aduceau a gimnastică aerobică din 9 1/2 săptămâni, Rourke va fi protagonistul unor scene de dragoste din nou foarte... nude. Ceea ce a uimit pe toată lumea este noul look al actorului: gata cu pletele, gata capriciile, urmăririle nebune pe motocicletă. Declarațiile sale ne aduc aminte însă de vechiul Mickey: „Aș putea oricând să fac un film ca cele cu Kevin Costner sau Tom Cruise. Față în față cu mine, nici unul dintre ei nu mi-ar re-

nald's. „Măna mea lucrează mai mult decât mine” spune răsând actorul. Și încă ceva. A fost obligat să-și asigure mâna pentru o sumă deloc neglijabilă. Ca pe un adevărat star.

#### ► DIRECȚIA: PARADIS

Una dintre casetele cele mai solicitate în Franța este cea cuprinzând clipurile muzicale ale Vanesei Paradis, din vremea când nu lua decât „Taxiul lui Joe”, până la cel mai recent când se plimbă în decapotabilă prin Los Angeles, însoțită de tipi care n-au deloc aerul că ar bea „Pepsi-Cola — avânt și energie”. O casetă-rezumant al celor șapte ani de carieră muzicală și cinematografică punctată de clipuri celebre: **Maxou, Coupe coupe, Tandem** și ultimele „kravitzerii” (create de prietenul ei, compozitorul și interpretul american Lenny Kravitz) printre care **Sunday Mondays**.

#### ► ALT NECRUȚĂTOR

Într-un recent interviu ocazionat de premiera filmului **A Perfect World** în care pentru prima dată Kevin Costner joacă rolul unui „negativ”, actorul declară: „E destul de ușor să fii star, regizor și producător. Asta pentru că poți să alegi ce vrei și să acționezi apoi după cum crezi că e mai bine. E adevărat că eșecul

#### ► MISTER PLAYBOY, PATER FAMILIAS

În 1953, la 27 de ani, Hugh Hefner „arunca” pe piață, într-o Americă puritană, primul număr din revista „Playboy”. Investise în el toți banii pe care-i avea, spunându-și: „Acum, ori niciodată!” În contextul acelei epoci el a devenit repede „inamicul public nr. 1”. Revista lui a devenit — tot atât de repede — un adevărat simbol al eliberării sexuale. „Ceea ce am dorit să fac eu din „Playboy” nu a fost o publicație pornografică, ci o revistă care să aducă o privire mai romantică și mai tolerantă asupra sexului”, spune Hefner într-un recent interviu. El a fost ajutat și de numeroase vedete de cinema care au acceptat să pozeze pentru publicația sa: Marilyn Monroe, Ursula Andress, Raquel Welch, Catherine Deneuve, Madonna, Kim Basinger, Vanessa Williams și vedeta **Micutei Vera**, rusoaica Natalia Negoda. Acum, la 67 de ani, după o viață tumultuoasă cu sute de aventuri galante, Hugh Hefner s-a cumintit, alături de soția sa, Kimberley (fost model la „Playboy”) și cei doi copii al lor.

#### ► F.T.W.

Adică Frank T. Wells este titlul celui mai recent film al



● „Ziaristi au fost răi cu mine”  
spune Kevin Costner. Chiar toți?  
(în **A Perfect World** de Clint Eastwood)

lui Mickey Rourke. După doi ani de absență de pe marele ecran, timp în care a putut fi văzut pe ringul de box (prima sa dragoste), Rourke dorește să-și relanseze o carieră creionată până acum în lumini și umbre. F.T.W. este un love story între un bărbat și o

zista mai mult de câteva secunde. Toată lumea o știe”. După cum se vede, nu modestia este punctul forte al lui Mickey Rourke.

#### ► O MÂNĂ DE MILIOANE

„Este un rol de-a dreptul magic și-mi cere multă dexteritate” spune Christopher Hart (30 de ani) devenit celebru datorită mâinii sale drepte care creează — de una singură — personajul **Thing in the Family Addams**. „Când m-am prezentat la probe, regizorul Barry Sonnenfeld mi-a cerut să traduc diferite emoții cu mâna. Am reușit să exprim plăcerea, surpriza, nervozitatea sau să joc șah. Filmările au fost foarte oboseitoare: patru luni și jumătate câte 12 ore pe zi, plus două ore de machiaj al mâinii. Din cauza poziției incomode, în extensie, mâna îmi obosea foarte repede. Seara era pur și simplu înțepită și trebuia să o bag în apă rece, ca un atlet; piciorarele. Dar rezultatul a meritat efortul. Când mă aflu în sala de cinema și aud publicul răzând când îmi vede mâna, uit tot chinul”. Hart și mâna sa au încheiat un contract de publicitate cu firma McDo-

● Madeleine Stowe  
a vrut  
să devină  
pianistă.  
A ajuns  
actriță.  
Cel mai  
recent  
film:  
**Scurtături**  
de Robert  
Altman



● Mickey Rourke alias  
scenaristul Sir Eddie Cook

poate fi de trei ori mai mare. Prima condiție este însă un scenariu bun, pe înțelesul tuturor. Timp de șapte ani am încercat să cumpăr drepturile de ecranizare ale **Necruțătorului** pentru că știam că putea fi un film excelent. Când Eastwood a reușit să-l facă (și cu ce succes!) n-am fost surprins!” Despre presă: „Ziaristi au fost răi și nu numai cu mine. Cred că cei mai mulți nu sunt nici inteligenți, nici prea sensibili, nici binevoitori. În plus ne invidiază că noi, actorii, câștigăm prea mulți bani”



# Bazarul inimilor Sta-ri-ma-te

• Vreți să fiți frumoase ca frumoasa Claudia Schiffer? Nimic mai simplu! Consumați numai fructe de pădure (afine, coacăze, fragi) sau kiwi, ceai (numai ceylonez), curcan (fript și rece), mere, struguri, legume fierte (nesărate) și multă apă minerală. Toate acestea, dacă se poate, consumați-le în pat. Apoi, nu circulați decât cu taxiul (RATB-ul stresează, șofatul e periculos). Noaptea dormiți goale și, pe cât posibil, singure. Încercați!

• Jean Paul Belmondo va deveni un adevărat patriarh. La 60 (și ceva) de ani este pentru a patra oară bunic. Paul, cel de-al doilea fiu al său (30 de ani) și Luana (unul din manechinele franceze foarte bine cotate) i-au dăruit — după Alessandro (2 ani) — pe Victor, deocamdată doar 53 cm/3,860 kg.

• Shannen Doherty (Brenda din **Beverly Hills, 90210**) nu încetează să alimenteze primele pagini ale revistelor de scandal. După ce i s-a interzis prin hotărâre judecătorească să se apropie la mai puțin de o sută de metri de fostul logodnic, Judd Nelson (acesta s-a plâns că l-ar fi agreat și amenințat cu pistolul, lucru dezmințit de părinții actriței care susțin că e puțin probabil ca o tânără de numai 1,55 m și 47 kg să poată face așa ceva), numele ei este amestecat acum în deja celebra afacere Heidi Fleiss (vezi nr. 12/1993). Miss Fleiss a declarat că Shannen ar fi dorit „să închirieze” două dintre angajatele ei pentru o petrecere ce trebuia să aibă loc în casa lui Ashley Hamilton (soțul lui Shannen). Prețul cerut părându-i-se prea piperat, actrița i-a trântit patroanei telefonul în nas nu înainte însă de a-i oferi o mostră din bogatul bagaj de cuvinte tari de care se spune că inter-



Gemenii din **Beverly Hills**: Brenda (Shannen Doherty) și Brandon (Jason Priestley)

preta Brendei uzează.

• Și pentru că veni vorba de **Beverly Hills** pentru admiratoarele lui Luke Perry (Dylan din serialul sus-amintit) o veste tristă: idolul lor s-a căsătorit, acum două luni, cu Minnie Sharp, după o poveste de dragoste „emoționantă și platonice” ține să precizeze Luke. Metoda folosită de fericita aleasă pentru a-l cuceri pe simpaticul actor? I-a lăsat în cutia poștală sutienu și numărul ei de telefon. Se pare că metoda folosită de bunicile noastre cu batista sau mănua lăsată să cadă nu mai dă roade!

• Un bogat om de afaceri european, îndrăgostit de Sharon Stone i-a promis 10 milioane dolari dacă acceptă să devină soția lui. Ofensată, Miss „Basic Instinct” a refuzat: „Doar pentru o bagatelă

de 10 milioane?”

• **Carnet roz.** Julia Roberts se află încă în luna de miere cu soțul ei, cântărețul Lyle Lovett. Binevoitorii anunță că ar aștepta un copil, informație dezmințită de atașata de presă a actriței. Totuși sunt persoane care au văzut-o pe Julia într-un magazin din Los Angeles, cumpărând îmbrăcăminte pentru nou-născuți. • După ce a făcut să curgă multă cerneală în legătură cu idila născută în timpul filmărilor la **Made in America**, Ted Danson și Whoopi Goldberg se despart într-o indiferență și liniște totală. Totuși, actorul continuă acțiunea de divorț iar Whoopi se afișează tot mai des cu dentistul său, Jeffrey Cohen.

Doina STĂNESCU

Nicole Kidman și Cindy Crawford sunt de părere că în jurul soților lor sunt prea multe frumuseți



## FILM FAX

În ciuda cutremurului ce a devastat coasta californiană, la Los Angeles, în luxosul hotel Hilton a avut loc, după dezastru, decernarea premiilor Globul de aur acordate de Asociația presei străine de la Hollywood celor mai bune filme și actori ai anului 1993.

Globul de aur pentru cel mai bun regizor a fost acordat lui Steven Spielberg pentru **Lista lui Schindler** — reconstituirea istoriei unui industriaș german care în timpul celui de-al doilea război mondial a salvat viețile a mii de evrei. Filmul este turnat în alb-negru și regizorul a refuzat să încaseze vreun onorariu pentru munca sa. Cum știm, Globurile de aur prefigurează Oscarele. Ne permitem să pronosticăm: Spielberg și filmul său vor fi peste două luni noii laureați ai Academiei de arte și științe a filmului american.

Laureații premiilor de interpretare sunt:

Holly Hunter pentru cel mai bun rol dramatic în **Lecția de pian** (regia Jane Campion). Pentru același rol actrița a primit și premiul de interpretare la Cannes. 1993: Tom Hanks pentru rolul unui avocat homosexual, bolnav de SIDA, în **Philadelphia** (regia: Jonathan Demme).

Cea mai bună actriță de comedie: Angela Bassett în rolul cunoscutei cântărețe Tina Turner (**Ce-are asta de-a face cu dragostea?** regia: Brian Gibson) și Robin Williams pentru cel mai bun actor de comedie în **Mrs. Doubtfire** (regia: Chris Columbus).

Pentru cele mai bune roluri secundare au fost premiați: Winona Ryder în **Vârsta inocenței** — regia Martin Scorsese și Tommy Lee Jones în **Fugarul**.

Cel mai bun film străin a fost considerat **Adio, concubina** meal de Chen Kaige (China) care a obținut și Marele premiu (ex aequo cu **Lecția de pian**) la Cannes '93.

Câștigătorul Globului de aur pentru cel mai bun rol comic: Robin Williams (alături de Pierce Brosnan în **Mrs. Doubtfire** de Chris Columbus). Filmul va fi în luna martie și pe ecranele noastre.



• În luna ianuarie a încetat din viață actorul Telly Savalas în urma unui cancer la prostată. Deși a apărut pe ecran din 1950, după ce a fost realizator de emisiuni tv la rețeaua NBC, el a devenit vedetă internațională abia în 1973 cu rolul detectivului Kojak din serialul cu același nume. Pentru acest rol a primit premiul Emmy (echivalentul Oscarului pentru televiziune) dar și mulțumirile polițiștilor din New York pentru felul în care și-a construit personajul.

la cererea dv.

3

adrese

Alain Delon  
c/o Adel Productions  
4, rue Champigies  
75008 Paris France

Demi Moore  
c/o Spanky Taylor  
Fan-Handle Inc.  
120 S Victory 104  
Burbank CA 91502  
USA

Tom Cruise  
Fan club c/o PMK 8436  
Third Street 650 Los Angeles  
California 90048 USA



# spot

## Clasamente

**I**n numărul din ianuarie revista *Cahiers du cinéma* publică un clasament cu filmele alese de membrii redacției ca fiind cele mai bune din cele văzute pe ecranele franceze în anul 1993. Îl reproducem și noi, nu pentru că am avea mare încredere în astfel de clasamente, ci pentru că un astfel de top capătă o altă semnificație atunci când apare în una din cele mai prestigioase reviste de specialitate din lume. Multe publicații alcătuiesc liste de preferințe, puține au însă notorietatea revistei franceze. Deci: 1. *A Perfect World* (Clint Eastwood); 2. *Vai Abraham* (Manuel de Oliveira); 3. *L'Arbre, le mal et la médiocratie* (Eric Rohmer); 4. *Smoking/No Smoking* (Alain Resnais); 5. *Le Pays des sourds* (Nicolas Philibert); 6. *Zile și nopți în pădure* (Satyajit Ray); 7. *Mad Dog and Glory* (John McNaughton); 8. *Innocent Blood* (John Landis); 9. *Bad Lieutenant* (Abel Ferrara); 10. *Hélas pour moi* (Jean-Luc Godard).



● În Top 10/1993 la *Cahiers du cinéma*: **lubește și mușcă** (cu Anne Parillaud) și Clint Eastwood, un actor aliat pe locul întâi ca regizor

Cum am văzut prea puține filme din cele alese, ne abținem de la comentarii. Ne întrebăm însă dacă la noi i-ar trece cuiva prin minte să includă în lista celor mai bune filme ale anului filmul lui John Landis, care a rulat și pe ecranele noastre sub titlul **lubește și mușcă**. Și mai observăm că patru din cele zece locuri sunt ocupate de filme franceze. Cel de la *Cahiers du cinéma* apără producția națională, chiar dacă primul loc e ocupat de Clint Eastwood, cu un film pe care îl așteptăm în curând și pe ecranele noastre.



● N-au rămas împreună în final... (Whitney Houston și Kevin Costner în *Bodyguard*)

## Povestiri cu final neașteptat

**S**i n-au rămas împreună. Și n-au trăit fericiți până la adânci bătrâneți. Cam așa s-ar rezuma finalul din câteva succese hollywoodiene din ultima vreme. Nici *Bodyguard*, nici *Sommersby*, văzute și la noi, nu ne oferă clasicul happy-end. Rob Friedman, de la Warner Bros., spune că la proiecțiile-test care au avut loc înainte de lansarea pe piață a filmelor „publicul a avut o reacție pozitivă pentru că finalurile erau mai realiste. Răspunsul spectatorilor a fost unul inteligent”.

Mark Gill, producător executiv la Columbia, — casă care a lansat *The Age of Innocence* și *Remains of the Day*, alte filme în care îndrăgostiții nu rămân împreună în final — adaugă: „Deși la pre-vizionări publicul manifestă o preferință pentru finaluri ferice, am primit mai multe semnale care ne atrăgeau atenția că nu trebuie să căutăm să lipim în mod artificial un happy-end acolo unde nu se simte nevoia”.

Așa că, deși finalul a fost greu suportat de spectatori, filmul *My Life*, cu Michael Keaton, a rămas neschimbat. Este o istorie despre un bolnav pe patul de moarte care își înregistrează pe casete video povestea vieții pentru a rămâne o amintire pentru copilul său încă nenăscut. E greu de știut cât va ține moda non-happy-end-ului. E citat exemplul succesului din 1986, *Pretty in Pink*, în care cei doi protagoniști — Molly Ringwald și Andrew McCarthy — nu trebuiau să rămână împreună. Cum publicul de la vizionarea de probă a fost nemulțumit, i s-a fabricat în grabă un final fericit. Sigur însă că povestea nu este nouă și nu este doar americană. Am putea să ne amintim de *Frumoasa echipă* a lui Julien Duvivier, din 1936. Filmul a rulat cu două finaluri: unul trist, altul optimist. La alegere!



● Harrison Ford

„Nu m-a deranjat deloc s-o fac pe mortul. Sunt cel mai celebru decedat de la Elvis încoace”, declară Terry Kiser, cadavru din ambele serii *Weekend at Bernie's*. Nici cariera lui Kevin Costner nu a fost afectată de faptul că a făcut-o pe mortul în 1983, în *The Big Chill*. Ce-i drept, scenele respective au fost eliminate la montaj.

## Cadavre fermecătoare

**D**e ce nu mor odată morții? a scris cândva Eugene O'Neill. Chiar așa, de ce nu ne lasă morții în pace? — se pot întreba spectatorii văzând multe din filmele anului trecut, filme în care personaje de pe lumea cealaltă joacă roluri principale. În *Sleepless in Seattle*, *The Joy Luck Club* sau *Fearless* personajele principale sunt bătute de amintirea celor plecați dintre vii, în flash-back-uri. În *The Fugitive* și *Răsărit de soare* investigarea unor crime e un prilej de a aduce iar pe ecran personaje deja moarte. Procedee folosite: flash-back, secvențe de vis, o înregistrare în primul film, o înregistrare video care se tot roia în cel de-al doilea.

Există chiar pelicule în care astfel de personaje dețin roluri principale: *Weekend at Bernie's II*, *My Boyfriend's Back* sau *Hold Me, Thrill Me, Kiss Me* (în care Sean Young interpretează roluri logodnicei asasinat care dorește să se răzbune).

Ce e cu această avalanșă de creaturi de pe lumea cealaltă, a devenit Hollywoodul chiar atât de morbid? În *The Monster Show: A Cultural History of Horror* (Spectacolul monstrilor: O istorie culturală a Horror-ului) David J. Skal ne oferă o explicație: „Avalanșa de cadavre reprezintă sfârșitul unui ciclu. Artă reproduce frecvent imagini ale morții în perioadele de sfârșit de secol și mai ales spre sfârșitul unui mileniu”. Ne-am liniștit, deci. Și-apoi actorii care au jucat un personaj mort pe ecran, nu și-au văzut cariera terminată. Ba chiar dintr-o dată.

## De la roman la film...

**T**om Cruise și Brad Pitt sunt ca Huck Finn și Tom Sawyer. Ei nu-s vampiri din secolul XVIII. E o distribuție atât de ciudată că nu m-ar mira ca filmul să fie cea mai mare cădere a tuturor timpurilor”. Astfel caracterizează Anne Rice, autoarea romanului inspirator, filmul *Interview With the Vampire*, pe care îl realizează Neil Jordan. E unul din exemplele de colaborare nefericită între studiiuri și scriitori. Autoarea continuă: „Sunt încă în stare de soc. Vestea că Tom Cruise va juca rolul vampirului Lestat mi-a luat piuitul. Se vede treaba că David Geffen și Warner Bros. au hotărât să joace aici o carte mare”.

Și Anne Rice nu e singura care se plânge. Cartea ei are mulți admiratori, care au întemeiat fan-cluburi. Sue Quiroz, una dintre membrele fondatoare ale unui astfel de club (Anne Rice's Vampire Lestat Fan Club) declară „Am primit o multime de scrisori în care oamenii își exprimă dezacordul cu alegerea studiourilor. Ar fi trebuit să găsească pe cineva care se potrivește descrierii din carte: blond, ochi albaștri, adânci și care să aibă 1,85 înălțime”. Iar ziarista Liz Smith, după ce a scris că Tom Cruise va interpreta acest rol, a primit atâtea scrisori furioase din partea fanilor încât a fost nevoită să-i roage să-l acorde o pauză pentru refacere.

Julia Phillips trebuia să fie producător executiv la acest film, dar a fost înlocuită după ce Geffen a citit bestsellerul ei din 1991 — *You'll Never Eat Lunch in This Town Again* — în care autoarea nu era deloc



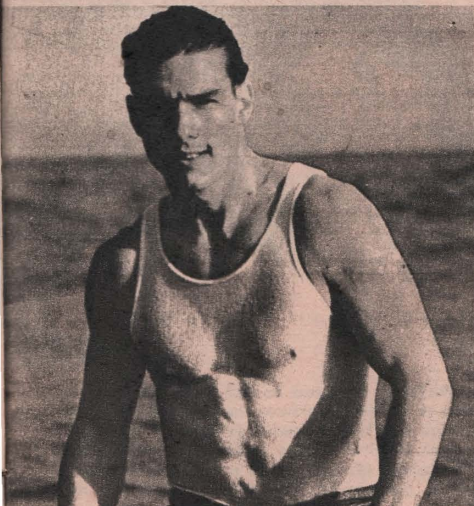
zgârcită în dezvăluri și declarații nu tocmai măgulitoare la adresa celor din studiouri. Astăzi ea declară: Am izbucnit în râs. Cum poți să-i distribuie pe Cruise, cu vocea lui de Mickey Mouse, în rolul unui vampir?"

Drumul spre ecran al cărții (apărute în 1976) a fost foarte lung și plin de accidente. Înlăturarea producătoarei Julia Phillips nu a fost decât unul dintre ele. Oricum, totul părea a merge bine, după ce în 1992 varianta scenaristică propusă de autoare a fost acceptată. După ce multă vreme s-a crezut că Daniel Day-Lewis va deține rolul principal, s-a ajuns la concluzia că Jeremy Irons ar fi cea mai potrivită alegere. „Dacă ar fi fost cu Irons, ne-am fi aflat cu siguranță în fața unui clasic al genului” declară acum Anne Rice, care până la angajarea regizorului Neil Jordan era consultată permanent în legătură cu distribuția, regia ori alte amănunte ale producției.

După ce Jordan a preluat frâiele producției (în urma succesului cu *The Crying Game*, film care i-a plăcut și lui David Geffen), Rice a fost înlăturată. Și apoi a sosit Cruise. Geffen susține — în declarații făcute cu cuvinte bine măsurate — că a fost alegerea lui Jordan. Aproapiți ai producătorului susțin altceva: „David l-a dorit neapărat pe cel mai popular actor de film.”

Dar de ce Tom Cruise e interesat de un rol de vampir într-un film întunecat, cu momente homoerotice? „Tom și-a dat seama că nu mai poate juca doar roluri de băieți torturați de tații lor. Trebuie să schimbe registrul dramatic și cred că asta e un bun început” spune un producător. Iar David Geffen adaugă că actorul are vârsta potrivită pentru acest rol, neuitând să vorbească și despre nominalizarea la Oscar a lui Cruise pentru rolul din *Born on the Fourth of July*.

Romancierii încearcă să uite: „Mi-am pus pe perete un afiș pe care am scris: «Nu mai ai nici o putere, nu mai poți face nimic.» O prietenă de-a mea mi-a spus că nu vrea să piardă momentul în care Tom Cruise îl va mușca pe Brad Pitt, așa că va fi în sală la premieră. Eu s-ar putea însă să nu fiu acolo. Iubesc prea mult aceste personaje pentru a le vedea masacrate”. Până una alta ea scrie cea de-a cincea parte din povestea vampirilor, *A Dark and Secret Place*. Poate un alt viitor subiect de controversă cinematografice.



● Tom Cruise, un vampir care seamănă cu Tom Sawyer

## ...și de la film la roman

**D**acă autorii de romane ce vor fi ecranizate sunt frământați de tot felul de neînști mai mult sau mai puțin creatoare, cu totul alta e situația autorilor care întreprind un proces invers: pornind de la un film care a avut un oarecare succes, ei scriu un roman. Sigur că roman e puțin cam mult spus pentru ceea ce se produce pornind de la scenariu: o înșiruire de scene descriind amănunțit ceea ce poate fi văzut și pe ecran. Cărți de citit în tren, în metrou, în autobuz, în gări sau în sala de așteptare a unui cabinet medical. Procesul se numește „novelizare”, adică — într-o traducere aproximativă — „romanizare” (de la roman — specie literară...) Și aduce studiourilor venituri suplimentare în trezora filmului. Deja pe piața românească se pot vedea mai multe exemple de acest fel, traduse din engleză. Așa că vi-l prezentăm pe cel mai prolific autor de astfel de literatură, pe numele lui Todd Strasser (autor al „romanelor” *Singur acasă*, *Free Willy*, Printre altele).

El câștigă între treizeci și patruzeci de mii de dolari pentru o astfel de romanizare și, dacă ne gândim că — după propriile declarații — a scris într-o singură săptămână *Felis Bueller's Day off*, putem bănuși că activitatea aceasta aduce câștiguri mari. Mai are însă și săptămâni dedicate creației serioase — a publicat de curând și un roman „adevărat”, *Help! I'm Trapped in My Teacher's Body*, dar nu mărturisește cât timp i-a luat lucrul la acesta. După părerea lui, cititorii săi sunt acei oameni care n-au habar că au în față o „novelizare” și cumpără cartea crezând că vorba de una „adevărată”, din care filmul s-a inspirat și nu invers. (Puțină cultură sau măcar lectură atentă a genericeilor nu le-ar strica acestor spectatori grăbiți!) Alți spectatori-cititori doresc o amintire, ceva în genul paharelor de plastic de la McDonald's cu însemnele *Jurassic Park*.

Ce-i place ce-l mai mult în meseria sa? „Să îmi întâmplările, personajele, intrigile altuia și să te joci cu ele.” Ce-i place cel mai puțin? „Cu cât sunt mai multe gaguri într-un film, cu atât e mai greu să scrii o carte. *Airplane!* ar fi o carte pe care n-aș putea să o scriu atât de ușor.”

Există chiar și admiratori ai „stilului Strasser”. Nu fără umor, autorul citează scrisoarea sa preferată din partea unui astfel de fan: „Dragă domnule Strasser, mă cheamă Steve și sunt în clasa a IV-a. Am ajuns pe la jumătate cu lectura la *Home Alone*. Mi-ai putea trimite o scrisoare în care să-mi spuneți cum se termină?”

## Micul ecran mare

**M**ulți regizori au realizat anul trecut filme pentru diverse canale de televiziune din Statele Unite. Barry Levinson a regizat *Homicide: Life on Street* pentru NBC; Oliver Stone a fost coproducător al serialului *Wild Palms*, pentru ABC, cu episoade regizate de Keith Gordon, Kathryn Bigelow (filmul ei *La limita extremă* a rulat și pe ecranele noastre) și Phil Joanou (*Analiză finală*, semnat de acest regizor, a fost un succes și la noi). Roger Spottiswoode s-a luptat pentru *And the Band Played on*, film TV (pentru canalul HBO) considerat unul dintre cele mai interesante și curajoase filme despre SIDA realizate vreodată. Proiectul acestei producții era vechi, dar până ce Richard Gere, Anjelica Huston — alături de alte personalități din lumea filmului — nu și-au anunțat hotărârea de a interpreta un rol aici, nu a putut fi realizat. Apoi rolul a fost decisiv și filmul a atras atât aprecierile criticii cât și pe ale telespectatorilor. Phil Joanou și Paul Verhoeven au regizat și ei câte un episod din serialul *Fallen Angels*.

De ce această mișcare? Oare după ce au considerat televiziunea o concurență, regizorii și-au schimbat brusc părerea? Cei mai mulți dintre ei declară că i-a atras modul de lucru de aici, nu televiziunea în sine.

„Nu poți să complici mizanscena prea mult din cauza restricțiilor pe care ți le impune televiziunea” declară cu regret Kathryn Bigelow. „Există impresarii cărora le e teamă că-n felul acesta cota clienților va scădea și le va fi greu să ceară șapte milioane de dolari pentru următorul contract” adaugă Spottiswoode.

Dar, pentru că există și un dar, televiziunea are și avantaje. „Ce e plăcut când lucrezi la TV e că nu trebuie să-ți faci griji că filmul nu va încasa zece milioane în primul week-end, așa că poți face ce vrei” spune Joanou. „Deci e o plăcere să lucrezi pentru TV, între două filme pentru marele ecran”.

## Celebrități... rock

**P**ovestea a început cu formația *Butthole Surfers*. Numele ei s-a tot schimbat de-a lungul vremii, de la *Abe Lincoln's Bush* la *Dick Clark 5*, trecând prin amuzant-provocatorul nume (extrem de lung) *Inevitable Right to Eat Fred As-*

● După *Bugsy* (cu Annette Bening) Barry Levinson a trecut la filme TV



Johnny Depp nu se lasă de fumat

*taire's Asshole*. Ideea de a folosi numele unor celebrități (din lumea filmului și nu numai) pentru a denumi o formație a prins. Așa că au apărut pe rând: *Johnny Depp Clones*, *Drew Barrymore's Dealer*, *Eve's Plumb*, *Bob Hope to Die* și *Elvis Hitler*. Dar nici una dintre aceste formații cu nume sonore nu a avut impactul unui grup rock din Los Angeles, *Sandy Duncan's Eye*. Vocalistul grupului, Roberto „Haraldson”, explică: „Suntem fascinați de imaginile care au invadat lumea în care ne-am născut și în care am crescut. Suntem fascinați de imperfecțiune, și imperfecțiunea lui Sandy ne face să o considerăm frumoasă”. (În urma unei boli oculi stâng al lui Sandy Duncan a fost înlocuit cu un ochi de sticlă.)

Și deși unele staruri sunt supărate că numele lor sunt folosite de grupuri mai mult sau mai puțin talentate (*Jodie Foster's Army* și-a schimbat numele în *JFA* după ce vedeta a declarat public că se simte ofensată de ideea rockerilor de a-i folosi numele fără a-i cere consimțământul), cei de la *Sandy Duncan's Eye* au auzit că Duncan e emoționată de acest lucru și chiar intenționează să asiste la un spectacol al lor.

## Un fumător înrăit

**J**ohnny Depp, cel care nu pare supărat că o formație i-a folosit numele, face o declarație care poate supăra pe mulți. În plină campanie antitabagică, în care reclamele pentru țigări sunt interzise, proliferază localurile în care nu se poate fuma și multe celebrități se declară de partea nefumătorilor, ei spun: „Dacă ar exista posibilitatea de a-mi mai implanta o gură ca să pot fuma mai mult, aș face-o”.

Înceiem cu această declarație în același timp amuzant și oarecum provocatoare a unui star în plină ascensiune care nu se ferește să meargă împotriva curentului denumit de unii jurnaliști „dorința de a ne face bine cu orice preț, chiar împotriva voinței noastre”.

Grupaj realizat de Roland MAN







ieri Bette Davis, azi Bridget Fonda  
in Pădurea Împietrită



Vechiul și noul cuplu (Ali MacGraw — Steve Mc Queen;  
Kim Basinger — Alec Baldwin)  
din The Getaway



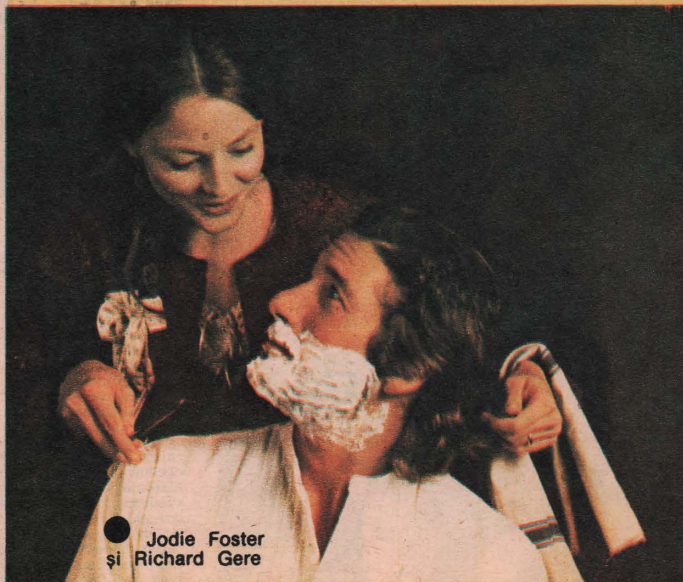
Frumoasa zilei a fost Catherine  
Deneuve, acum va fi Sharon Stone



# Din nou, vechi

**D**acă nu găsești o bună poveste nouă, le reiei pe cele vechi, care au fost verificate la public — acesta pare să fie, astăzi, cuvântul de ordine al multor producători de peste ocean. Ceea ce ar explica și faptul că în anul pe care abia l-am început, în lista de filme în curs sau în proiect de a fi realizate pe platourile americane se află înscrise, chiar la loc de frunte, peste 40 de remake-uri, foste mari succese.

Voi aminti din această listă de titluri: Pădurea împietrită pe care Peter Fonda își propune să-l realizeze cu fiica sa, Bridget, în rolul deținut, cu decenii în urmă, de Bette Davis; The Browning Version, preluat acum de Mike Figgis după ce, în 1951, Anthony Asquith cunoscuse un succes mondial enorm cu această povestire avându-l ca interpret pe Michael Redgrave. Spielberg, la rândul lui, și-a înscris în program un film reluând chiar o legendă a Hollywoodului, Zorro (mare succes în regia lui Mamoulian, în 1940, cu Tyrone Power în distribuție); Polanski nu ezită să atace un succes al lui Bunuel din 1967, Frumoasa zilei (succes deopotrivă al Catherine Deneuve), cineastul încredințând acum rolul lui Sharon Stone; în sfârșit, o peliculă-reper a neorealismului italian, Hoji de biciclete, se intenționează a fi transpusă în context american (mă întreb dacă nu cumva, la distanță de decenii și de meridiane, „hojiul” n-ar trebui să fure o motocicletă Honda pentru ca gestul să rimeze și cu noul mediu și cu timpul).



Jodie Foster  
și Richard Gere

Pentru a păstra ritmul producției, se cercetează cu grijă reacția publicului, de ieri și de astăzi. S-a constatat că una din cheile succesului, după interpretări-locomotivă, este însăși ideea asocierii unor faimoase cupluri de interpreți. A fost glorios tandemul Steve McQueen-Ali MacGraw (în The Getaway). S-a reluat povestea cu Alec Baldwin — Kim Basinger (din luna mai pe ecranele noastre difuzat de Româniafilm). Americanii fac, cum s-ar zice, din vechi, nou. Și de cele mai multe ori îl fac admirabil.

## SOMMERSBY

Dragoste,  
viață și moarte

**D**igresiunea e mai degrabă o introducere la Sommersby, un remake și el după un mult mai recent film francez, Întorcerea lui Martin Guerre unde unul din scenariști era Jean-Claude Carrière, mult apreciatul prieten și colaborator al lui Bunuel. Transplantarea lui Guerre în Sommersby, îmi pare a fi, în felul ei, un model. Alți scenariști — Nicholas Meyer și Anthony Shaffer — au preluat nucleul narativ, au schimbat epoca, plasând story-ul într-o perioadă foarte zbuciumată ce a urmat războiului de secesiune, o perioadă de „tranziție” cum am zice noi. Oamenii care luptau

să-și refacă gospodăriile trecute prin foc și sabie, se chinuiau cu sărăcia. Viața pare cuprinsă în claustrare, orizontul obturat de înălțimile mistere și mereu prezente în depărtare, alcătuind un cadru minunat delimitat în dramatismul lui de operatorul care a vrut să creeze un spațiu baladesc pentru această povestire. Este vorba de Philippe Rousselot, laureat al Oscarului pentru imaginea filmului francez Diva.

Povestea în străie noi a fost încredințată realizatorului britanic Jon Amiel, cu studii de literatură engleză la Cambridge, om de teatru la debutul său, chiar la „Royal Shakespeare”, trecut apoi pe la școala de regie T.V. a BBC-ului, preluat de americani și foarte repede lansat la Cannes cu filmul Queen of Hearts. Toate aceste elemente mai sus menționate îmi par a fi contrapuncturile unei distribuții pe umerii căreia se află această povestire „de dragoste, lăcomie, răzbunare și dreptate” cum o consideră cineastul. O povestire de dragoste care devine mai importantă decât însăși viața. Este mai degrabă decât prețul ei. O intrigă clasică cu un singur element de noutate: lipsa happy-end-ului.



lui. (Mai „clasic” decât însăși ideea de povestire clasică). Miza narațiunii este apărarea unei identități dobândită prin iubire, căci noul Sommersby vrea și reușește să fie cel autentic și accepta moartea spre a dovedi că așa și este. Richard Gere (îmi pare de prisos a-i mai aminti meritele actoricești atât este de „în rol”, cum spun oamenii scenei) se întâlnește din nou cu genul de personaje cu care debutase în teatru pe Broadway, într-o piesă în care prefera moartea pierderii identității. Și Gere este un Sommersby memorabil. Pe chipul partenerii sale, Jodie Foster (cu care — sunt tentat să spun — se află în competiție de dragoste, viață și moarte) descifrezi în primul rând trăsăturile unei personalități, ale unei inteligențe și apoi descoperi vibrația unui talent care își creează un loc aparte în galeria interpretelor de peste ocean. Și iată cum apare și ideea unui cuplu incomparabil: Jodie Foster — Richard Gere.

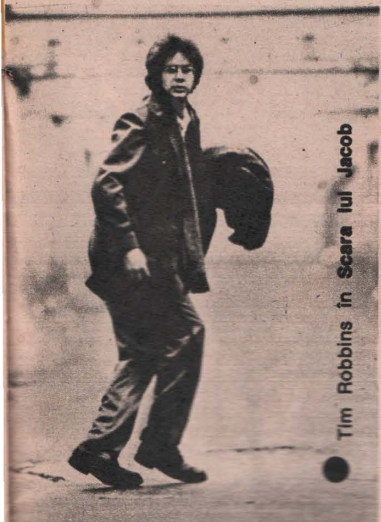
Întreaga narațiune se derulează cu grija de a cultiva nuanțele, de a jalona creșterea dramatică prin amănunte care nu de puține ori ar putea să scape privirii imediate. Există o ierarhizare, dar deloc ostentativă, a unor argumente dramatice semnificative: cănela nu-și recunoaște stăpânul și apoi este ucis misterios; copilul nu-și recunoaște tatăl, dar ajunge să-l adopte. Laurel, stăpâna casei, își întâmpină soțul întors după șapte ani, cu bănușii și intimitatea i le confirmă, dar sfârșește prin a-i iubi pe „uzurpatorul” fostului soț. Către final se atinge aproape vibrația tragică și sublimul în conflictul dintre identitate și minciună. Procesul însuși, ce se desfășoară în film, devine o lecție de morală și un memento discret al cauzelor ce s-au confruntat în războiul civil. Judecătorul (James Earl Jones) pare chiar mesagerul acestor cauze care n-au spus totul. Povestea francezească, readusă pe ecran de britanicul Amiel, devine încet și sigur una americană, total americană, într-o atmosferă ce amintește fociile Secesiunii din **Pe arile vântului**.

Peste focuri a început să se așeară cenușa; viața care a rămas are și ea gust de cenușă, dar trebuie dusă mai departe cu îndrăgire și cu o speranță pe care aparția lui Sommersby o fertilizează.

Un film este o poveste și povestea este totul. Pare un truism, dar cine nu înțelege asta va realiza, poate, albume fotografice, nu și filme artistice.

Mircea ALEXANDRESCU

**Sommersby; Producție:** SUA, 1992, Warner Bros., Canal +, Regency Enterprises, Alcor Films; **Regia:** John Amiel; **Scenariu:** Nicholas Meyer, Anthony Shaffer; **Imaginea:** Philippe Rousselot; **Muzica:** Danny Elfman; **Cu:** Richard Gere, Jodie Foster, Lanny Flaherty, James Earl Jones, Wendell Wellman, Bill Pullman, Bret Kelley.



Tim Robbins în *Scară lui Jacob*

# CRIMA, obiect de consum

(Urmare din pag. 11)

**D**e atunci escalada violenței a continuat în fel și chip pe ecran. Și în viață. La sfârșitul anului trecut **Nightmare on Elm Street** (Coșmar pe Elm Street) și **Menace to Society** (Societatea e în primejdie) păreau să fi bătut noi recorduri. Curios rămâne faptul că până acum restricțiile de audiență în funcție de vârstă făcute prin notațiile acordate de **Motion Picture Association of America**, au vizat cu prioritate scenele ero-

american, aș aminti doar un exemplu atroce: **Ultras** (vezi Noul Cinema nr. 3/1991) despre care autorul, tânărul Ricky Tognazzi spune: „Ei sunt noii huligani ai metropolelor; sunt mulți, sunt organizați, sunt periculoși”.

Dar Hollywood-ul nu a rămas niciodată insensibil la semnalele Administrației americane mai ales acum, în contextul unei societăți decisa să declanșeze ofensiva împotriva violenței. De 40 de ani de când se discută modificarea Amendamentului 2, privind libertatea de a avea și purta arme, abia acum sondajele arată că 80% dintre cetățenii Ame-

o melodramă în apărarea valorilor familiei chiar dacă ne spune o **Poveste din Bronx** cu gangsteri. Acțiunea însă se petrece în trecut. În prezent și cadrul familiei s-a schimbat. Cum știm, divorțurile ocupă un loc privilegiat în Cartea recordurilor. În **Războiul familiei Rose** cu Kathleen Turner și Michael Douglas, actorul, devenit regizor, Danny De Vito trata cu aplomb comico-ironic, această realitate nu tocmai plăcută; tot așa cum odată cu femeia „eliberată” s-a pus un semn de egalitate între cele două sexe și în privința adulterului. **Atracție fatală** sau recentul **Propunere indecentă** sunt doar două dintre mulțimea de filme ce tind să ne încredințeze că familia poate supraviețui acestor accidente.

**V**a fi foarte greu să se despartă imaginea de realitate înconjurătoare. Dacă violența va da semne de regres în societate, și filmele ar deveni mai roz.

Dar nimeni nu se poate hazarda într-un asemenea pronostic acum când cu fiecare statistică sunt mai drastice. În Statele Unite se anunță, la fiecare două ore un tânăr ucis; în fiecare lună peste 5000 de profesori de liceu sunt agresați iar violența în ansamblu ei se situează pe locul trei între cauzele de deces în

**Se apreciază că până să implinească 8 ani un copil american vede pe micul ecran de la el de acasă, 8 000 de crime și 100 000 acte de violență. Numai în programele dintr-o duminică dimineața se pot vedea aproximativ 32 de acte de violență pe oră.**

tice, fiind mult mai îngăduitoare cu vârsarea de sânge.

În ultimul deceniu în această competiție au intrat și cineaștii de culoare. Spike Lee cu **Febra junglei** sau John Singleton cu **Băieții din cartier** (vezi Noul Cinema nr. 7/91) ilustrau violența din ghetourile afro-americane decimate de handicapul rasial și social, victime sigure ale sărăciei, drogului și criminalității. Riscul de a muri în Vietnam al unui soldat american era mult mai mic decât este azi riscul unui negru între 15 și 25 de ani de a fi ucis în orașele americane. Faptașii acestor crime sunt însă în majoritate tot oameni de culoare. Este ceea ce l-a obligat pe președintele Clinton și pe reverendul de culoare Jessie Jackson, fost candidatul la președinție, să denunțe împreună flagelul acestui „black-fratricid”.

Dintre filmele europene care concurează cu același nefast succes filmul

ricii sunt de acord cu suprimarea acestuia. Studiourile au acceptat să pună o surdina violenței, dar nu să renunțe la această sursă sigură de câștig. În schimb, s-au arătat dispuse să dea o pondere numerică mai mare filmelor de familie. Comedii — romantice sau esca-

**Statul percepe anual impozite în valoare de 54 milioane de dolari din vânzarea de arme. Îngrijirea celor vătămați în urma folosirii armelor de foc costă societatea americană 4 miliarde dolari anual.**

pade — retro în secole trecute, când măcar aparențele aveau moralitate și austeritate, încep să câștige notorietate. De pildă marele partizan al violenței, Scorsese, a realizat acum **Vârsta inocenței** (vezi Noul Cinema nr. 12/93), iar De Niro a ales spre a debuta în regie

America. Este ceea ce a obligat pe președintele Clinton, la sfârșitul lunii ianuarie în raportul său despre **Starea națiunii** să treacă pe agenda politică a țării problemele criminalității înaintea celor economice.

## SCARA LUI JACOB

*Lungul drum către moarte*

**S**cară lui Jacob este povestea unui veteran al războiului din Vietnam care, odată întors de pe front, continuă să trăiască la limita dintre real și coșmar, halucinațiile sale fiind un evident semn al traumei psihice și al inadaptabilității sociale.

Filmul este construit pe trei paliere (existența cotidiană a eroului ca poștaş;

amintirile de pe front; viziunile sale halucinatorii), paliere ce se intersectează spre a crea o imagine coerentă a personajului. Un om care, datorită experienței trăite, se simte permanent amenințat și agresat interpretând orice nouă întâmplare prin prisma sensibilității sale profund marcate de război.

Dimensiuni subiective a poveștii i se adaugă, treptat, alta, cu tentă politică. În Vietnam, batalionul eroului a trăit ceva straniu despre care nimeni nu își amintește cu exactitate, dosarele veteranilor sunt măsluite, iar aceștia sunt intimidați și amenințați în momentul în care doresc un proces ce ar putea restabili adevărul. Toate aceste fapte au loc într-un timp pe care suntem tentați să îl considerăm prezent (câci reprezintă o experiență ulterioară război-

lui). Și într-un spațiu pe care îl recepțăm drept real (deoarece cuprinde cea mai mare parte a timpului „acțiunii”), în fapt, o atare ipoteză se menține valabilă până când personajul află că batalionul său l-a fost administrat o doză de drog pentru a spori agresivitatea soldaților în luptă. Dincolo de acest moment, prezentul se transformă în viitor, iar realul într-o proiecție imaginară dinainte de moarte.

În filmul lui Adrian Lyne există un singur timp pregnant, cel petrecut în Vietnam. Este o singură realitate: aceea când eroul este înjunghiat și transportat cu un elicopter într-un spital de campanie, unde moare. Moartea este reprezentată cinematografic în două planuri: imaginari-simbolic (scena în care urcă, alături de fiul său mort, scară) și real (scena finală din spitalul de pe front).

Artificiul narativ speculat cu ingeniozitate de către regzor se bazează pe tentația firească a spectatorului de a considera segmentul cel mai consistent al filmului drept „real”, („real” în limitele unei ficțiuni, desigur). Jocul narativ acreditat de-a lungul întregului discurs cinematografic nu este gratuit, ci dobândește funcția unui element semnificativ în ordine dramatică. Coșmarul eroului la care asistăm timp de două ore de proiecție, nu este decât lungul drum al omului ce încearcă să se elibereze de spaima morții și să se impace cu ideea propriului sfârșit. Moartea, în totocam ca și finalul acestui film, este întotdeauna ceva care te surprinde. **Scară lui Jacob** este așadar povestea unui om care moare și nicidecum a unui supraviețuitor al războiului din Vietnam. Iar titlul nu se referă atât la drogul „scară” imaginat de eroul muribund, ci la scară pe care acesta pornește împreună cu fiul său, metaforă a morții în scena pe care am amintit-o mai sus.

Miruna BARBU

**Jacob's Ladder Producție:** S.U.A., 1990, Carolco; **Regia:** Adrian Lyne; **Scenariu:** Bruce Joel Rubin; **Imaginea:** Jeffrey L. Kimball; **Muzica:** Maurice Jarre; **Cu:** Tim Robbins, Elizabeth Pena, Danny Aiello, Macauley Culkin.

E D I T U R A	
<b>IN CINEMA</b>	
Echipa redacțională	
Director — Redactor șef Adina Darian	
Redactor șef adjunct: Dana Duma. Secretar general de redacție: Ioana Statie. Publicist comentator: Irina Coroiu. Redactori de rubrică: Doina Stănescu, Roland Man. Fotoreporter: Victor Stroe.	
Societatea Comercială S.R.L. Sentința civilă nr. 3087/SC Judecătoria Sect. 1 București, 21 Iulie 1992, Immatriculată la Oficiul Registrului Comerțului cu nr. J 40/19554/1992 din 24.07.1992. ISSN 1220 — 1200	
Redacție: Piața Presii Libere nr. 1 București, tel. 617.38.71	
Regia autonomă a Imprimeriilor „Imprimeria Corest”, București	
Abonamentele din țară se pot face prin Oficiile poștale, Catalog Presă 1993, editat de RODIPET poștă 4070: 3 luni — 720; 6 luni — 1440; 12 luni — 2880. Clienții din străinătate se pot abona prin RODIPET S.A. P.O. Box 33—57, telax 11995, 11034; FAX 617 55 54; 617 56 73. București, Piața Presii Libere nr. 1, sect. 1, București.	





T O M C R U I S E

FIRMA

CINEMA nou

Distribuit de MEDIAPRO

Lei 300

<https://biblioteca-digitala.ro>

ΠΣΧΖΙ

**Lei 300**